

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7-50, polletno Din 15—,
celetno Din 30—.

Pri delu za red in blagostanje

Kakor sklepamo po mnogih z dežele nam poslanih dopisih, prihaja iztreznjeje v mnoge volilce, ki so ob volitvah zopet nasledli klerikalnim vabam in sleparstvom, da si pred početkom volilne borbe trdno sklenili v sebi, da ne gredo več volit klerikalnih obljubarjev, ki so jih že tolikokrat prevarali. Stara navada je to pri Slovencih, da so silno lahko verni in da se dado zlahka omamiti. Ni to niti zameriti preprostim ljudem, ako pomislimo, kakšnih sredstev so se posluževali klerikalni agitatorji. Zloraba prižnic in spovednic, grožnje s pek'om, pol-g tega vsakovrstne lepe obljube so morale omamiti preprostega človeka, ako ga je vrhu tega klerikalni agitator še neprestano obdelaval.

Sedaj, ko ni več zlih duhov — klerikalnih agitatorjev, ki so neprestano trobili ljudem v uho, so se ubogi omamljenci zopet zavedli in se mnogi od njih čudijo, kako je bilo sploh mogoče, da so vrgli kroglice v klerikalno skrinjico. Seveda je za enkrat njihovo spoznanje prepozno. No, pa bi bil že ogromen napredek, ako bi vsaj odslej naprej obdržali glave pokoncu in nič več kloniti pred klerikalnimi navali.

Ti zbudjeni omamljenci vidijo sedaj, ko je Narodna skupščina začela zasedati, da je klerikalna stranka v Jugoslaviji odigrala, da ne bo imela več nobene važnejše vloge in da je ob volitvah lagala, ko je po svojih agitatorjih azlagala ljudem, da je spas Slovenije edino v izvolitvi čim večjega števila klerikalnih poslancev. Vsak, kdor zna le količakaj misliti, spoznava sedaj, da je bilo tudi ob teh volitvah laž vse, kar so klerikalci govorili v svrhu privabljenja volilcev.

Ena največjih njihovih volilnih laži je bilo strašenje, da bo z zmago Narodnega bloka v državi ogrožena vera. No, in zmagal je v državi Narodni blok, ki ima odločilno besedo, a vendar ne vidimo nikakega protiverskega postopanja. Tudi najbolj omejena farovška kuharica vidi sedaj, da nihče nikjer ne ogroža in ne preganja vere. Ravno tako je bila laž, ko so klerikalci trdili, da bo z zmago Narodnega bloka ogroženo slovenstvo kar je nadvse smešno. Enake laži se bodo vedno bolj razkrinkavale, kolikor se še niso. To vse so rešena vprašanja. Spraviti duhovščino na pravo pot, da ne bo zlorabljala vere v politične svrhe, pa še ne pomeni preganjanje cerkve.

Red se mora napraviti povsod. Nova vlada bo gledala predvsem na to, da se po šestih letih praznega prerakanja začne enkrat z resnim delom in z uvajanjem reda vsepovsod. Prenehati mora versko in plemensko hujskanje ter varanje ljudstva z avtonomijo, federacijo ali pa z republiko. Posluževala se bo vlada vseh zakonitih sredstev, da ustavi razkranjanje in potlači v zatišje mračne duhove, ki so se po prevratu vedno hujše šopirili, ker jim ni nihče stopil na prste.

Žalostni pojavi med slovenskim ljudstvom

Te dni so se vršile v Ljubljani, Celju, Mariboru in Novem mestu porotne razprave ki nam razkrinkujejo strašno posirovelost med našim ljudstvom. Primeri ki so se obravnavali pred porotnimi sodišči, dokazujejo, da se je največ ubojev in umorov dogodilo v krajih, kjer je do bila klerikalna stranka pri zadnjih volitvah največ glasov, kjer ima ta stranka absolutno premoč, kamor prihaja največ klerikalnih listov «Slovenca», «Domoljuba», «Straže» ter «Slovenskega gospodarja» in kamor napredno demokratsko časopisje še nima v večji meri dostopa.

Kako je mogoče, da so se tako sirovi primeri ubojev in umorov, kakor so se obravnavali pri zadnjih porotnih razpravah, dogodili ravno v krajih, kjer duhovščini ni treba varovati svojih ovčic pred tako zvanim «pogubnim» vplivom drugih strank, kjer je ogromna večina ljudi v klerikalnem taboru in kjer ima duhovščina dovolj prilike posvečati vso skrb moralni vzgoji našega ljudstva v cerkvi in izven nje, ker se ji ni treba boriti proti «garjevim ovcam», kakor govore s prižnic.

Vzrok je ta, da polaga večina dušnih pastirjev glavno važnost na to, da ohrani svoje ovčice v klerikalnem taboru. Glavni pogoj je, da je človek pristal klerikalne stranke in v tem primeru se zatisne eno ali drugo oko, včasih pa tudi obe očesi, kakor velik je pač greh. V cerkvi ne čuje kristjan naukov o ljubezni do bližnjega, ki je temeljni zakon katoliške vere, pač pa samo hujskanje proti neklerikalnim strankam. Tako se vzgajajo hinavci, ki mislijo, da so dovolj storili za ta in oni svet, ako volijo dr. Korošca, da pa smejo delati vse, kar jim

Obenem pripravlja nova vlada celo vrsto zakonov gospodarskega značaja. Izenačili se bodo davki, rešilo se bo vprašanje kmetijskega in obrtniškega kredita. Vladna večina je tolika, da bo mogla brez večjih težav rešiti nujna gospodarska vprašanja, kar je glavni pogoj za blagostanje uradnika, kmeta, obrtnika in delavca. Opozicija skuša delo ovirati, ker bi rada, da bi se še nadaljevalo prerakanje za oslovsko senco, a se bo njeno prizadevanje razbilo ob neomajni večini radikalov in samostojnih demokratov, združenih v Narodnem bloku.

prija, četudi je proti vsem človeškim, naravnim in božjim postavam.

Na ta način se vzgajata podivjanost in posirovelost, samo videz poštenosti, a v notranjosti velika gniloba. V danih trenutkih izbruhne ta posirovelost na dan hipno in rodi zle posledice, včasih pa so te posledice tudi sad dobro premišljenih načrtov pokvarjene duše.

Tudi način politične vzgoje, ki jo nudi klerikalno časopisje, vpliva pogubno na moralno našega ljudstva. Obrekovanje, natolcevanje in laži o političnih nasprotnikih, ki jih širi to časopisje vzbuja samo slepo sovraštvo in nagnone, ki ne ostanejo brez zlega vpliva na zasebno življenje posameznikov. Ljudje mislijo, da je vse gola resnica, kar je natiskano v klerikalnih listih, ki jih priporočajo politikujoči duhovniki, in se po tem tudi ravnaajo, ne da bi vprašali za svet svojo lastno zdravo pamet.

In še nekaj je, kar vpliva slabo na moralno vzgojo naših ljudi. Klerikalno časopisje neprestano goni svojo lažno o visoki stopnji slovenske kulture, ki da je najbolj razvita med vsemi Jugoslovenci. To neprestano naglašanje naših dobrin in preziranje vsega dobrega pri ostalih naših jugoslovenskih bratih zbuja med našim preprostim ljudstvom mnenje, da res že vse znamo in vemo in da zato lahko delamo, kar hočemo. Reči moramo da se iz južne Srbije in Makedonije, ki ju klerikalni listi vedno slikajo kot najbolj zanemarjeni pokrajini, ne čujejo vesti o primerih, da bi sin umoril lastnega očeta in sestro, kakršen primer se je pred dnevi obravnaval pred nekim slovenskim porotnim sodiščem. Višek kulture ne obstoji samo v tem, če kdo pisati in štati zna, pač pa je treba tudi kulture stro-

in toliko moške razvilitosti, da lahko človek sam presodi, kaj je prav in kaj ni. To poveličevanje samega sebe je zlo, ki vpliva zlasti slabo na moralno manj trdne ljudi.

Klerikalci bodo rekli, da skušajo s svojimi mladinskimi in orlovskimi organizacijami po deželi vzgojiti boljši rod in da je mladina samo tam podivjana, kjer takih organizacij še ni. Pred dnevi so prihajali v mesta rekruti z dežele, da odidejo k svojim četam na odslužitev vojaškega roka. Prav je, da fantje niso žalostni, ko odhajajo z doma v službo kralja in domovine. Težak je vojaški stan in prav je, da se fantje povesele zadnji trenutek, preden se poslove od domačih krajev. Veselega človeka imajo Bog in ljudje radi! Toda videli smo v mestih nekatere rekrute, z orlovskimi znaki na suknjičih, tako živinsko pijane, da se je vse zgražalo. Kleli in pridušali so se z obripelimi grli kakor kakšni Madžari ali Lahi, in ljudje so se začudeni vpraševali, kakšna je vzgoja naše mladine v krajih, kjer imajo orlovske organizacije in kjer ima dr. Korošec največ pristašev.

To so žalostni pojavi, ki morajo v vsakem pravem domoljubu zbuditi skrb, kam bomo prijadrali Slovenci po potu. Ti žalostni pojavi med našim ljudstvom nam dokazujejo, da klerikalizem ne vpliva vzgojno na naše ljudstvo in da celo kvari njegove naravne dobre lastnosti, ker stremi z vsemi svojimi ustanovami in organizacijami samo za pridobivanjem političnih pristašev, ne pa za resnično notranjo umstveno in moralno vzgojo naših ljudi.

Ali ne bi bilo bolje, da poštena duhovščina odločno vrže politiko iz cerkve in se sploh odreče javnim političnim nastopom ter začne z resno vzgojo ljudstva? Večje zasluge bi si pridobila s tem in bi v zgodovini razvoja prosvetljenosti slo-

venskega ljudstva dobila svoje najčastnejše ime. Vrnite se na pravo pot, da

boste znali tudi ljudstvo voditi po poti poštenja in srčne kulture.

Politični pregled

V soboto so se v beograjski Narodni skupščini zbrali na sejo novoizvoljeni poslanci, da pričnejo z zasedanjem in delovanjem v prid vsega troimenega naroda, ki jih je izvolil. Toda številne množice ljudstva, ki so se zbrale po galerijah, da prisostvujejo otcvritvi zasedanja, so že kar prvi dan mogle biti priča, da so opozicijonanci (klerikalci, radičevci, mohamedanci in davidovičevci) prišli v Narodno skupščino samo razgrajati, uganjati neslanosti in delati zgago. Davidovičev Arsa Lazić, ki je kot najstarejši poslanec otvoril sejo, je zlorabil to častno funkcijo ter hotel skupščino odgoditi, dokler vlada ne izpusti zaprtega veleizdajalca Štefana Radića in njegovih tovarišev. To

prvo zgagarstvo opozicije

pa se je klavrno ponesrečilo, ker so poslanci vladne večine (Narodnega bloka) takoj po odhodu Arse Lazića in ostale opozicije, postavili svojega starostnega predsednika in nato izvolili začasnega predsednika v osebi dr. Subotića.

Naslednja seja se vršila v nedeljo, a so se je skesano zopet udeležili vsi opozicijonanci. Izvolil se je verifikacijski odbor, ki šteje 21 članov in mora na podlagi volilnih spisov v podrobni razpravah pretresti vsak poedini mandat, ali je bil pravilno pridobljen. Pri volitvah v verifikacijski odbor je

vladna večina zmagala.

Ona ima v verifikacijskem odboru 11 članov s predsednikom vred, opozicija pa 10. Zdaj verifikacijski odbor dnevno proučuje volitve v poedinih okrožjih. Čim konča svoje delo, se bodo seje Narodne

skupščine nadaljevale. Ogromno radovednost vzbuja vprašanje,

kaj bo z radičevskimi mandati,

ker se v Beogradu trdovratno vzdržuje vest, da bodo razveljavljeni. Nedvomno je, da so po sebi neveljavni mandati Radića in njegovih ožjih tovarišev, ki jih tišči peza zakona. Kajti za vsakega mcr biti jasno, da politični zločinci in veleizdajalci ne morejo biti predstavniki ljudstva v Narodni skupščini. Toda tudi ostali radičevski poslanci so enako izvoljeni na istem veleizdajalskem programu, ki zahteva ustvaritev samostojne republike s pomočjo boljsevikov. Res je, da so radičevci zadnje čase podali nekake izjave, s katerimi priznavajo «monarhijo po angleškem vzorcu» — toda to so le prazne neobvezne besede, dočim njihcv program ostane neizpremenjen. Zato boretorej treba radičevske mandate razveljaviti in na Hrvatskem izvršiti nove volitve.

Tudi našim klerikalnim poslancem bo verifikacijski odbor moral dobro pregledati čbisti. V rokah že ima obširno pritožbo, s katero je podrobno dokazano, da sta klerikalni listi na Štajerskem in na Kranjskem predčasno vloženi,

v Ljubljani pa so klerikalci izvrševali take volilne lumparije,

da bo verifikacijski odbor mogoče moral celo razpisati nove volitve ali pa dr. Korošcu kratkoma lo odbiti mandat.

Stojimo torej pred važnimi dogodki, ki bodo še v marsičem preobrazili politično sliko v naši državi. Opozicija je sil-

Zrtev praznoverja

Resnična dogodbica.

«Zlatili starih časov ni več!»

Tako je vzdihnil Greclj, šestdesetletni stavec, za mizo ob kupu bankovcev, katere je vnovič preštel in zravnal. Nato se je s hrbtom naslonil na zid in pogled mu je splayal čez zaklad proti zapečku, na katerem je dremala Mariča, njegova boljša polovica, samo dve leti mlajša od njega.

«E, Mariča, zlatih starih časov ni več! Takrat je bilo življenje, danes ga ni... Za nekaj krajarjev sem kupil njivo, par sto goldinarjev me je stala cela kmetija... Pa tudi zakladi so cveteli... Pod kamenitimi ploščami so se nahajali cekini, s streh so padale denarnice, po gozdih pa so tekali škratelji v rdečih kapicah in zeleni obleki ter so osrečevali zemljane...»

«Nad slabimi časi tudi danes ne moreš tožiti,» je zakašljala Mariča. «Vola si prodal, fižol ima visoko ceno in pšenice lahko prodáš — boljše kakor nekaj je zdaj na svetu.»

«Je že res. Toda to, kar pridelamo, je drošeno z znojem ter pridobljeno s trpljenjem. Včasih se je brez truda kaj doseglo in tistih časov ni več...»

«Se so skriti zakladi,» se je oglasil ob peči možiček s prekanjenim obrazom in zvitimi očmi. «Koliko denarja je še zakopanega — denarja, ki ga ne doseže človeška roka! Celu

tukaj v bližini mi je znano mesto, kjer mora nedvomno ležati zaklad.»

«Zakaj ga ne dvignete?» se je Greclj ponorčeval. «Sirota ste in brez sredstev hodite okrog po naši okolici.»

«Zato, ker nimam sredstev,» se je zagovarjal tuj mož. «Ne mislite, oče, da prenočujete navadnega siromaka, čigar namen je, biti drugim v nadlego. Moje veselje je koristiti drugemu, kar se mi je že mnogokrat posrečilo, ker imam bogate izkušnje. Mnogo sveta sem že prepotoval, ljudje me poznajo ter mi zapajajo.»

Lahkovernemu starcu se je mahoma izpremenil obraz; zbudila se mu je želja po denarju.

«Zaklad se torej nahaja v bližini?» se je zamislil, pogledovaje tujca in svojo ženo na peči; odkoder je nezaupno škilila na neznanca. «In mesto celo poznate, kjer leži zakopan?»

«Tako je, oče Greclj,» mu je pritrđil. «Podzemeljski duhovi strogo čuvajo svoje bogastvo. Niso pa nam popolnoma nenaklonjeni, zakaj ob gotovih večerih ga tudi pokažejo zemljanom v podobi majhnih luči, ki gorijo med enajsto in dvanajsto uro. Kdor si započni kraj, kjer je gorela lučka ter koplje v določenem času, temu se duhovi za trenutek umaknejo ter mu odstopijo zaklad. Za to pa so potrebna gotova sredstva, pravilno izvajanje predpisov in različne priprave.»

«Kakšne priprave?» je hlastnil Greclj. «Vse sem pripravljen storiti in tudi nekaj žrtvovati, če je treba. Vsaka stvar na svetu zahteva svoje plačilo, celo smrt ne pride zaastonj.»

«O pripravah sedaj še ne bova govorila,» je menil neznanec. «Povem vam le, da zase ne bom ničesar zahteval. Iz hvaležnosti, ker me prenočujete, vam bom pomagal izslediti mesto, kjer leži zaklad. Še noč je bom podal na delo in če se mi posreči, bo že drugo noč v najinih rokah.»

Tujec se je dvignil. Prosil je za svečo ter za steklenico blagoslovljene vode; oboje je spravil v vrečo ter je hotel oditi.

«Ali bi smel iti z vami?» ga je poprosil stavec. «Morda vam ni poznana okolica, lahko zaideš na kako strmino ter se poškodujete. Naj vas pospremim.»

«To ne gre. Predpisi zahtevajo, da naj hodim sam. Okolica mi sicer ni poznana, toda ako je človek previden, se mu ne more ničesar zgoditi. V nekaj urah se bom povrnil — kakor se mi dozdeva — z važnim poročilom.»

Greclj je pospravil bankovce v debelo platneno vrečko, privzdignil je desko v kotu pod mizo, kamor jo je položil, ter jo je skrbno pokril. Nato je odprl okno, pomolel je glavo skozi tesno odprtino, odkoder se je med drevjem videlo na grič. Križali sta ga na vrhu voznih poti, prihajajoči vsaka po svoji strani

no pobita in grozi z odhodom iz parlamenta. To bi bilo sicer zelo žalostno, ker bi dokazalo popolno nemoč opozicije, toda

delo v Narodni skupščini bo šlo neovirano dalje,

ker je vlada pripravljena in močna dovolj, da do kraja izvede svoj veliki delovni program, ki bo naši državi dal v vsakem oziru čvrste temelje.

V naših zunanjepolitičnih odnošajih, ki spričo živahnih notranjih dogodkov stopajo v ozadje, bo precejšnje važnosti

konferenca držav Male antante

(Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije), ki se bo dne 23. marca vršila v Bukarešti. Na njej bodo zunanji ministri teh treh držav sklepali o bodočih skupnih političnih smernicah, osobito o odnošajih napram Nemčiji in sovjetski Rusiji ter proti propagandi Habsburžanov, ki se skušajo zopet vriniti na Madžarsko.

V evropski politiki vzbuja največ pozornosti Nemčija, kjer se bodo 29. marca vršile

volitve novega državnega predsednika in so kandidatna nasprotstva že zdaj zelo ostra. Vsekakor bo izid teh volitev v marsičem odločilen za nadaljnji razvoj evropske politike. Želeti je le, da bi v Nemčiji zmagal trezen razum in da bi bil izvoljen zmeren mož, kakršen je bil pokojni Ebert, ne pa kak nadut prenapetež, radi katerega bi se mogla vnovič razmahniti furija nemira po vsej Evropi.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

iz doline v dolino. V živahni domišljiji je spremljal skrivnostnega tujca na ta čudoviti kraj, kamor ga je že tolikokrat vlekel v nočnih urah. Vse pravljice, katere je kdaj slišal, so mu oživele v spominu in strahovi so mu plesali pred očmi.

Mariča je še vedno sedela na zapečku, kimala je, molila in drémala. Svoje molitvice je znala na pamet; kjer je jenjala, ko je zadremala, je natanko zopet začela, kadar ji je ušel iz roke lesen molek. Starka je morala vsa nejevoljna ponj s peči, kar jo je trenutno razvedrilo, trajno pa se ji je nadležni spanec ni hotel umakniti ter ji ni odjenjal prej, dokler je ni izvabil v posteljo.

Navihanemu tujcu je bila okolica dobro znana. Že dalje časa se je potikal po vaseh z umazanimi nameni, kako bi ga očiganil. Prenočeval je že v mnogih hišah, kjer pa vžlic svoji zgovornosti ni mogel izvesti svojega načrta. Končno se je oglašil pri Greclju, ki ga je našel pri kupu bankovcev, kar mu je dalo novega poguma. Spoznal je njegovo praznoverje in zažarelo mu je upanje, da se mu bo tukaj obnesel poizkus.

S takimi nepoštenimi mislimi je stopal tisto noč po griču proti križpotju, kjer je sedel na kamen pod lipo, rastočo ob poti. Oddahnil se je hotel v svojem peklenskem načrtu ter se pripraviti za vražje delo. Prižgal je svečo, katero je postavil med deblo in kamen, nato

Dopisi Kranjska:

JEZICA. Po mnogih letih sem zopet obiskal priljubljeno mi Posavje, a sem našel tako razorane strankarske razmere, da me je zabolelo v sree. Osebna nasprotstva silno škodujejo naši napredni stvari. Ko sem zahajal pred 15 leti na Jezico, je bila rodbina gostilne «Ruski ear» (Cunder) tako rekoč edina, ki je neustrašeno dvigala napredni prapor. Pokojni Ludovik Cunder se ni nikoli strašil javno nastopati kot naprednjak, ustvarjal in podpiral je vsako napredno stvar, dasi mu je to pri obrtu očitno škodovalo. Duhovščina je njegovo gostilno javno bojkotirala. Po njegovi prerani smrti vodi gostilno njegova vdova, ki tudi ni nikdar klonila pred nasprotnim terorjem ter vzgojila svoje otroke v odločno naprednem duhu. V njeni hiši so imele zavetje vse napredne organizacije brezplačno, dočim druge gostilne niso marale tega storiti niti za plačilo. Nedavno pa sem čital v naprednem časopisu popolnoma neupravičen in neutemeljen napad na to zgodovinsko hišo, čemur so se nasprotniki seve škodoželjno smejali. Umevno je, da je lastnica radi tolike nehvaležnosti v prvem razburjenju izvajala posledice, kar pa se bo dalo vsekako še izravnati. V interesu napredne stvari prošim vse prizadete, da izravnajo osebne stvari. — A. K.

GORNJI LOGATEC. Za stalno učiteljico v stalnim učnem mestom na naši ljudski šoli je imenovana g. Malka Punčuhova, načelnica našega Sokola. Iskreno čestitamó! — Premeščen je od nas v Železnike carinik g. Ivan Tevž. Teško ga bomo pogrešali, ker je kljub strogosti v uradu šel prebivalstvu po možnosti na roko in ljudi ni namenovala sekiral, kakor se to tako rado dogaja. — Vrl Sokol in Orjunaš Frane Marinko je odšel k vojaku, in sicer v Beograd h kraljevi gardi. Imel je lep poslovljen večer, na katerem smo slišali par krepkih govorov iz ust bratov, ki doslej še niso nastopali kot go-

je izpraznil steklenico, izbil ji je duo ter jo je poveznil na luč.

«Nocoj je kvaterná sredo,» je preudarjal Greclj, sloneč na oknu. «V teh nočeh gore zakladi, prižigajo jih duhovi, ki jih tako odkrivajo ljudem.»

Pogledal je na grič ter se je plaho odmaknil od okna. Prav na vrhu, kjer se križata poti, je zapazil drobno zeleno lučko, pravkar prižgano po zlobni potepuhovi roki.

«Zaklad, zaklad!» je starec vzradoščen tlesknil z rokama. «In prav na mestu, kjer sem ga že večkrat slutil.»

Znova se je naslonil na okno ter je strmel na grič. Takrat so se začule stopinje, nekdo se je bližal z lahкими koraki ter se je ustavil pod njegovim oknom. Tujec se je vrnil z nočnega pohoda.

«Kraj, kjer se nahaja bogastvo, je odkrit,» ga je nagovoril neznanec s slovesnim pondarkom. «Tista zelena lučka tam gori veliko pomeni in ravno vam se ponuja sreča, kakršne je pač malokdo deležen v življenju.»

«Nebo mi je noklonjeno, to vem ter izkušam dan za dnem,» se je ponesel starček.

«Pa kje je prav za prav ono mesto, kjer gori zaklad?» se je tujec delal nevednega.

«Na griču ob križpotju. Niso vam seveda znani ti kraji ter ne veste, da se za vasjo dviguje grič, čigar vrh je prekrizan z dvema potoma tam, kjer stoji košata lipa. Ako se ne

vorniki, da jih je bilo vse veselo. — V nočeh 15. t. m. ob pol osmih zvečer proslavi Sokol v dvorani br. Lenassija obletnico osvoboditve iz italijanske okupacije. Na vzporedu je med drugim dr. Igorja Vidica epopeja v treh slikah s predigro; Ave, patria! Jugosloveni, udeležite se!

PODLIPA. Moramo Vam sporočiti, da smo pri nas uhvatili našega vaškega poisvedovalca in tihotapskega raznašalca lažnivih besedi. Dolgo nam je ta Jakob delal neprilike, pomagala pa mu je pri klevetanju tovarišica Urška. Dolgo ju nismo mogli razkrižati, zato pa zdaj javno približemo, da je sramota za slehernega fanta in deklino, ako ljudem kradeta čast z lažnivimi govoricami. To tem slabše, če sta v Marijini družbi. Posebno Marijinim družbenkam priporočamo, naj se kratkočasijo na kak drugačen način kakor z opravljanjem.

MOTNIK. Naš župnik stresa kozličke, da se kar kadi. Rad bi vse poklerikalil in demokrasko stranko pri nas uničil. No, pri našem gasilnem društvu se mu to ne bo posrečilo. Gasilno društvo ostane za vselej v naših rokah. Pa tudi drugače mu pobijanje demokratske misli ne bo uspelo. Župnik bo ljudem oči odprl zato, ker s klerikalnimi grehi skuša zadušiti demokrasko stranko. Sedaj je ves iz sebe, ker se odkrivajo v «Jutru» grehi načelnika Kmetске zveze in klerikalne posojilnice. To je daloč naokoli in tudi našim čitateljem znani Frane Kogej s svojo žlahto. Nikdar ne bomo pozabili, kako nam je med vojno rekviriral živila in vse potrebščine ter najbolj revnim ljudem stikal po omarah. Vojaki se ga bodo tudi vedno spominjali, ker jim je delal težave, kjer je le mogel. Podpor nismo mogli zlepa dobiti; Na trgu je dal posekati krasen oreh in po njegovi zanikrnosti je ves trg zavlečen s trami in razno šaro. Po Kogejevi krivdi še danes nimamo šolskega poslopja, nimamo več občinske hiše in trg ima samo razdrapano peto. Slab je naš vodovod zaradi Kogejevе žlahte. Naš župnik naj se kar Kogejju zahvali, ker mu trg več ne prispeva za drva

motim, gori ta luč zelo blizu drevesa, ne morem pa razločiti, na kateri strani.»

«Prostor morava natanko določiti,» je menil tujec. «Zelo važno je vedeti, kje naj začneva kopati, zakaj zaklad se nama lahko umakne, ako ne zadeneva pravega mesta.»

«Pojdiva gledat,» se je odločil očka Greclji. «Od blizu bova najbolje videla. Vzemiva s seboj kako orodje, da bova lahko takoj pričela kopati.»

«Blizu nocoj ne smeva hoditi,» ga je oplašil malopridnež. «Luč bi ugasnila, še preden prideva do nje ter bi se ne pokazala dolgo vrsto let. Pa tudi zaklad bi zlezal v globočino in šele po dolgih letih bi ga skrivnostni valovi zopet dvignili proti zemeljski površini.»

«No, pa ne hodiva blizu, če je tako. Prostor pa morava zaznamovati; morda ga bova približno pogodila tudi iz daljave.»

«To je mala skrb,» se je nasmehnil tujec in že je pritrčil na okno palico tako, da je njen tanjši konec kazal na lučko kakor puška na določeni cilj.

V zavesti neizmorne sreče je Greclj legel k počitku. Vso noč je mešal v sanjah zlatnike in srebrnike ter se je pogovarjal z dobrimi duhovi pod lipo na vaškem griču.

Tujec si je izbral ležišče na kozolcu, kjer se je zavil v dišečo seno. Tudi niemu se je sanjalo o zakladih — denarju, katerega si je Greclj pridobil s trudom in z žuljevimi rokami. In vsi ti prihranki bodo njegovi,

in malo na sejmov dan. Klerikalci se zgrajajo radi pijančevanja in ponočnega razgrajanja, ampak samo Kogejev bratranec toči čez uro in samo Kogejev sin toči žganje ob nedeljah in praznikih med mašo. Odkar jo je pobrisal Kogejev Johan čez mejo, so se ponočni razgrajalci brez voditelja razpršili in sedaj imamo popoln mir. Župnik naj poboljša Kogeja in njegovo žlahto, če ima res kaj zmisla za red in pravico. Vse guilobe na klerikalni strani še nismo popisali in imamo še za prihodnje čase mnogo gradiva.

Fantič izpod gore.

STARI TRG OB KOLPI. Slučajno nam je prišel v roke «Novi Domoljub», ki je pa še bolj tolovajski kakor stari. Neki nesramni dopisnik prodaja svoje budalosti v 7. številki. «Novega Domoljuba», in sicer na tako neumen način, da akoro ni vredno odgovarjati. Zato bomo le na kratko orisali «Domoljubove» poljanske dopisne in njegove backe. «Domoljubov» velomodrijan razlaga svojim enakovrednim backom, kako je stara liberalna trdnjava Stari trg padla v klerikalne roke in se zgraža nad nekom, ki je povedal samo golo resnico o kaplanu in Miheliču, češ, da je isti prodajal maslo po «Samoupravi» in drugih liberalnih časopisih; obenem prav neumno zavija, da ga naj še naprej prodaja, da si bo kaj zaslužil, ker od Žerjave in Zupaniča itak nima ničesar pričakovati, ko sta dosegla tak polom v Poljanah. Kakor da bi g. dr. Žerjav kandidiral v Poljanah in tam propadel! Dotični klerikalni bacek naj nikar ne skrbi za druge in naj si lepo za uho zapiše, da bo vedel, da nam je in bo g. dr. Žerjav več dal kot vsi tigri skupaj in še kaplan ter propali ramesnik Mihelič po vrhu. S tisto svojo zmago, ki jo je odnesel v Poljanah, se naj g. Mihelič nikar ne tolaži, saj sam ve, da jo je krvavo zaslužil, kajti zbrusil je nešteto podplatov ter si razdril kolo, konje in vozove. Sicer pa zmaga ni tako «slajna», 151 glasov proti 250 glasovom drugih strank ni baš slajno. Na zelo nesramen način se dopisunček zaletava v napredne učitelje, češ, da zavaajajo mlačino v brezver-

stvo in da so pod njihovim vodstvom fantje razgrajali po Starem trgu in se veselili zmage Narodnega bloka. Dotični nesramnež daje na ta način gg. učiteljem pohvalo za njihovo izredno požrtvovalnost in trud. Ni čudno potem, da je bilo učno mesto v Zagradcu že tri mesece prazno. Dalje poroča dopisun, da se je našel nekaj «fantov poštenjakov» v Predgradu, ki so šli v Stari trg pet «Hej Slovenci» (po načinu «Domoljuba» bi se reklo razgrajati). Ne ve pa poročati, da je tem «fantom poštenjakom» nekdo, ki je dobro znan, saj se celo na zvonovih podpisuje, plačal za «korajžo» 24 litrov vina in se imajo ti «fante poštenjaki» zahvaliti le predurnosti naprednih, da so odnesli zdravo kožo iz Starega trga. Le tako naprej, naš mali dopisunček «Domoljubov», pa se nikar ne skrivaj za hrbet drugih; masla imaš na glavi še preveč, pazi, kako si ga boš obvaroval, zakaj zdaj prihaja pomlad in takrat se maslo rado tudi v senci topi.

DOLNJI LOGATEC. Prosvetni odsek dolnja-logaškega Sokola prireja zanimiva predavanja. V soboto 7. t. m. nam je predaval g. dr. Kušar iz Kranja o pomenu Sokolstva. Predavanja so je udeležilo 45 članov. Pričakovati je, da se bo sličnih poučnih sestankov v bodoče udeleževalo še večje število članov in prijateljev našega društva — V nedeljo 15. t. m. se bo vršil letni letni zbor Frajevske organizacije JDS ob treh popoldne v gostilni Kunc v Dolnjem Logatecu. Tem potom vabimo tudi vse prijatelje, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo. — V najkrajšem času nameravamo našo farno cerkev preizdati in razširiti. Strah bi se morali kriti iz izkupička lesa, ki se bo prodal iz cerkvenega gozda, deloma pa tudi iz prispevkov, ki se bodo nabrali. Priporočamo našim ljudem, da k temu potrebnemu delu po svojih močeh pripomorejo, to pa zato, ker je naša cerkev res božji hram, in to po zaslugi našega gospoda župnika, ki se diži prave meje.

DOLNJI LOGATEC. Tudi nam delavcem so odpirajo oči. Siti smo že večnih obljub raznih socijalističnih in komunističnih organizacij, zato

smo sklenili ustanoviti svojo stanovsko organizacijo. V nedeljo 15. t. m. ob eni popoldne imamo ustanovni občni zbor Samostojne strokovne čelavske unije v gostilni «Soča». Zavedni delavci, priključite se nam vsi; združeni bomo laže zahtevali svoje pravice. — Neki moj tovariš se pritožuje, da mu naš stari pismonoša ne dostavlja pošte redno na dom, tmeveč jo pušča enostavno drugje. Mislim, da je človek, ki je že star in onemogel, zaslužil pokoj. — Vrhnjski mesarji prodajajo meso po 12 Din kilogram, pri nas pa še danes stane kilogram mesa 21 do 22 Din. To obcutimo posebno mi delavci pri majhni plači. Našim mesarjem povemo v opozorilo, da je Vrhnika samo pičli dve uri oddaljena od Logateca. — D e l a v e c.

KOT OB KOLPI PRI STAREM TRGU. Nekaj vrstie iz našega pozabljenega Kola. Mi Kočani še vedno gojimo vodnega moža v svoji sredi. Ta vodni mož se trudi na vse načine, da bi zbral kosce polomljene in potopljene ladje «Eseles». Zato ga posetimo s prijazno pesmico ki se glasi:

Pri Kolpi gode vodni mož:

Dabun, dabun, dabun.

Le godi, mene že ne boš privlekel v svoj tolmun.

Je solnce zdaj še prelepo.

Dabun, dabun, dabun.

Kar sam ostani, vodni mož, in čuvaj svoj tolmun.

Preblizu deklica je šla.

Dabun, dabun, dabun.

In, hop, je hlastnil vodni mož in pahnil jo v tolmun.

K o č a n i.

ŠMARCA PRI KAMNIKU. Iz našega kraja se redkokdaj oglasimo v «Domovini». To pa zato, ker potrpiamo z domačimi neprilikami. Tokrat pa le moramo povedati, da nam ni po volji, da naš g. župnik seje sovraštvo med nas, G. župnik, opozarjemo Vas, da pustite to, Kristus je rekel: «Ljubite se med seboj!» Uvažujte te lepe nauke in se nikar ne brigaj-

kakor hitro se bo drugič stemnilo in še tisto noč jo bo popihal daleč v široki svet.

Drugo jutro na vse zgodaj je bil Greclj že pri oknu ob palici, ki je resnično kazala pod lipo na vaški grič. Kmalu je prišel tudi tujec s kozolca, otrkal si je obleko ter je sedel na klopi.

«Treba bo začeti,» je pričel navidezno zamisljen. «Nocoj ob enajstih pojdeva na grič, kjer bova dvignila zaklad. Nihče pa ne sme kaj vedeti o najinem početju tako dolgo, dokler ne pride podzemeljsko bogastvo v najino oblast. Ena sama nepremišljena beseda nama lahko vse pokvari, česar bi nikdar več ne mogla popraviti.»

«Povejte torej, kaj mi je storiti in kako naj se zadržim.»

«Najprej vam prepovem govoriti s kakim človekom o tem, kar bova izvršila.»

«Prisegam!» je Greclj dvignil desnico. «Močlal bom!»

«Potem morate ves svoj denar zložiti v kako posodo, ki naj stoji na mizi med gorečima svečama v času, ko bova kopala zaklad. Čim več denarja bo na mizi, tem bogatejše uspehe bova imela. Z mize vam ne bo ničesar izginilo; vaša žena zvečer itak dalje časa čuje; njo lahko seznaniva z najinim opravilom, seveda mora tudi ona vso stvar ohraniti zase.»

«Tudi to se bo zgodilo. Mariča res dremlje dolgo v noč na zapečku, lahko pa gre počivat,

zakaj naša okolica nima nepoštenih ljudi.»

«Rabila bova tudi motiko in vrv, katero bova napela okrog določenega mesta. Ta vrv pa mora biti namočena v blagoslovljeno vodo; tako se ne bo nobena prikazen upala ovirati vaše delo. Ko boste stopili čez vrv ter pričeli kopati, tedaj se ne smete ozirati niti ne desno niti na levo. Ako bi vas kaka prikazen nagovorila, ji ne dajte odgovora, celo kašljati ali vzdihniti vam prepovem. Kadar pridete do zaklada, ki se bo najbrž nahajal v kaki posodi, ji naredite z desnim palcem na dno tri križe ter jo spoštljivo poljubite. Kakor hitro boste to storili, preide zaklad v vašo oblast. Nič pa naj vas ne moti, ako najdete v posodi steklo ali črepinje, zakaj ob prvem svitu jutranje zarje se bodo te spremenile v denar.»

Starec ni mignil z očesom, tako napeto je poslušal navodilo, katerega se hoče natančno držati. Tujec mu ga je moral ponoviti, nato pa se je odstranil z izgovorom, da gre po važnih opravkih. Šel je na grič, da ponočno ogleda prostor, kjer je ponoči uprizoril sipepilno luč. Poiskal si je lonec ter ga napolnil s črepinjami in steklom, nato pa ga zakopal na griču pod lipo ob križpotju. Zadelal ga je s kamenjem in peskom ter pokrnil s travo in listjem.

Mariča je pripravila zajutrak. Tujcu je bilo odkazano pri mizi prvo mesto poleg gospodarja, ki se mu je pohlevno odmaknil na ogel.

Ves dan je bil tujec pri Greclju imeniten gost, od jutra do večera je dišalo iz kuhinje po izrednih zemeljskih dobrinah. Mariča se jih je upala komaj pokusiti, pa tudi možu je bil odmerjen le majhen del. Samo njen oboževanec je imel pravico do zvrhanih krožnikov in polnih kozarcev, dočim sta se hlapec in dekla moral zadovoljiti z navadnimi jedili. Vrnou tega ju je mučila silna radovednost, kda da je ta neznanec in zakaj mu tako imenitno strežejo, česar pa seveda nista mogla izvedeti.

Počasi so potekale Greclju ure v pričakovanju onega velikega trenutka, ko bo ponoči med enajsto in dvanajsto uro dvignil motiko, ter izkopal zaklad. Samo dvakrat ali trikrat bo udaril, pa bo zadel ob posodo, polno zlata in srebra. In velika mora biti ta posoda, zato bo postavil na mizo vse svoje denarno premoženje. Zelo pobožno hoče poljubiti njeno dno ter ga prekrižati z desnim palcem, vajenim križanja.

Končno je zatonilo solnce kvaternega četrtka in prijazne zvezde so zamigljale na večernem nebu. Tako lepi in prijetni večeri so pač redki v jesenskem času in Greclj se je hvaležno oziral proti nebu, prepričan, da mu nebo izkazuje posebne dobrote.

Hlapec in dekla sta večerjala v veži. Gospodinja jima je skuhala kaše in kromfir; v sobi pa se je mastil tujec s klobasami in kurjo pečenko ter jo zalival z domačim moštom. Jedel je z veliko slastjo

te za politiko, ki jo Vi jako slabo razumete. Pustite nas, žerjavovec, pri miru, ker od nastopanja proti nam ne boste imeli dobička. Oprimate se Kristusovih nauk ter jih zanesite med današnjo mladino, ki jih tako zelo potrebuje, posebno v Vaših vrstah. Če boste to storili, potem bodite prepričani, da si bomo zopet prijatelji. — Tudi o našem Francelnu moramo kaj povedati. Na dan volitev je od ranega jutra do poznega večera tekal okrog volilcev ter jih nagovarjal, naj gredo volat, ker da gre za vero. Nas, demokrate, naj tudi ta pusti lepo pri miru, če hoče imeti mir pred nami. Dalje smo radovedni, kod že kaj sedaj prodaja Matijev Janez klerikalno politiko. Hudo mušni ljudje pravijo, da je bil po milosti božji izvoljen v odbor pri električni zadrugi. Naj bo kakor hoče, mi se glode tega ne bomo preekali. Res je pa, da se ta klerikalni junak precej meša v politiko, dasi se nanjo razume, kakor zajec na boben. Sicer se mu pa prav lepo zahvaljujemo, da je tako pridno vodil na volišče ljudi, ki pa so, glej ga spaka, namesto prvo, spuščali kroglice v drugo skrinjico. Hudo mora biti sedaj možak jezen. Za danes naj zadostuje, pa še drugič kaj. — Zivio Narodni blok!

PRELOKA. G. urednik, prosim malo prostora v naši priljubljeni «Domovini», da sporočimo nekaj novic iz naše solzne doline v prikrajku kranjske zemlje. Pri nas imamo več kamenja kakor zemlje in prave ceste nobene. Pred volitvami smo seveda na debelo gradili ceste in poti, zdaj pa je vse zaspalo z Nemaničem vred. Zimo smo imeli lepo, spomlad pa je slaba. Pa vse to bi še prestali, če bi šlo le za nas, toda toliko ne moremo nikoli pridelati, da bi zadostili cerkvenim dajatvam, ki se ne prestando terjati od nas. Vsako nedeljo je kakšno darovanje, pa sadovi tega zbranega denarja se nikjer ne pokažejo. En vogal šole nam je že odgriznil bivši predsednik šolskega sveta in je iz občine potegnil 64.000 kron, ki so šle skozi dolgo srajco. Tudi za cerkev smo

pripravili nekaj apna in peska, pa iz vsega ni nič. Cerkevni opravki pa so strašno dragi. Krst stane 25 Din, blagoslovljenje ženske 15 dinarjev, nekatere poroke 100 Din, spoved v bližnjo okolico 25 Din, družinski list 300 Din itd. Pogreb pa velja ravno enega konja, da se kar umirati bojimo, posebno še zato, ker nimamo konj, temveč le osličke. Toda, bolj ko mi plačujemo, večji ugled imajo duhovni gospodje. Posebno naš cerkveni in cestni odbor jim kar roke poljublja. Takšni smo pri nas.

KLADJE. G. urednik, prosim še jaz za malo prostora v naši ljubljeni «Domovini», da se malo pobahamo, kako se v naši lepi vasi «luštno» živi, da menda v vsej kranjski deželi ne tako. Novca imamo tako, da se lahko vozarimo proti Škofji Loki in se tam na sodnji točarimo, da je veselje. Ze kakih sedem let trajajo ta imenitna navada. Mi Kladenčani smo pač taki ljudje, da takoj tožimo, čim nam kdo na dušo ne piha. Kar hajd, vprežemo konjiče (hvala Bogu, da jih še imamo zato) in se peljemo tožit v Škofjo Loko. Pa tudi naši fantje se ob nedeljskih vasovanjih dobro postavljajo, da sodnijskih opravkov ne zmanjka. Včasih tudi kar žandarji pridejo ponje in jih ženejo pod ključ, kakor jeseni pastir svojo čredo. Vse to je prav lepo, toda če dolgo še tako bo šlo, vseh Kladenčanov konec bo.

DRAGA. Volitve so minule. Razočarani so ostali oni, ki so mislili, da jim bodo te volitve prinesle republiko. Poraženi so stisnili sedaj repe in vsak pravi, da je volil Narodni blok. Toda mi poznamo te potuhnjence in vemo, da so ostali v srečo še vedno oni stari sovražniki naše države ter da še vedno pričakujejo in upajo... Da, zmagal je Narodni blok, zmagala je volja večine našega jugoslovenskega naroda, ki zahteva skupnost in še tesneje združenje našega troimenega naroda. Enakost, bratstvo in svoboda je parola Narodnega bloka, s katero je šel v časten boj in si na podlagi tega izvojeval tudi častno zmago. To naj vpoštevajo sedaj tudi naši nasprotniki, med njimi po-

sebnost še Kočevarji. Tudi pri nas v Dragi so Nemci in nemškutarji volili skoroda kompaktno republikanca Prepeluha. Nekaj pač jih je imel tudi naš g. župnik na «spagi» za Škulja. Vendar je Škulj v naši občini nazadoval; priboril si je borih 38 glavoš, tretjino od l. 1923. Draga sama mu ni dala skoro nič, le Starokotarji in Travljani so mu ostali še zvesti. Tudi v Novem kotu se je dobila četvorica, ki je šla volit tega večnega obljubarja. Samostojni demokrati so napredovali za štiri glasove. Pripomniti pa moramo, da so naši ljudje vsi v tujini, medtem ko so ostali Kočevarji vsi doma, seveda po večini zato, da so šli volit in s tem ustanovljat republiko. Z zmago Narodnega bloka mora nastopiti tudi druga doba, doba dela in čiščenja. To naj vpoštevajo sedaj vsi rovarji in sovražniki države, ki so mislili, da se bomo mogoče še šest let preekali in da bo vse dopustno. Naj ne mislijo, ako sedijo na občinskih stolcih, da imajo zato patent za rovarjenje. Saj se celo nam, preprostim kmetom, čudno zdi, kako more oblast trpeti na takih mestih, kakor so občinski odbor, krajni šolski svet in šola, osebe, ki javno kažejo sovražstvo napram dinastiji in državi.

ZUZEMBERK. To nedeljo se je naš gospod s prižnice bridko pritoževal, da ga oblastva preganjajo zaradi hujskanja v pridigah. Krivi da so baje tisti, ki hodijo k maši samo, da napišejo potem ovadbe na državna oblastva. Rekel je, da bodo ti ljudje prihodnjič dobili gorke zausnice in da jih bodo krepke roke vrgle iz cerkve, ter je še pristavil: «Ovadah ne spada v nobeno pošteno družbo, najmanj pa v cerkev.» Vprašamo ga danes javno: «Kdo v naši fari pa je napisal ali dal napisati več ovadb kakor on sam? Ali je pri nas še kakšna količaja inteligentnejša oseba, katere on še ne bi bil ovadil? Naj torej izvaja on sam svoje besede, da ne spada v cerkev, kajti dobro se je obsodil. Glede stenografiranja smo pa mi mnenja: Kdor pošteno govori, se mu ni treba bati, pa naj govori stokrat napišejo ali natisnejo. Presneto se go-

Ko se je nafil in naložil, je kazalec velike stenske ure pokazal deset. Zdal je bilo treba izprazniti mizo ter pripraviti denar. Mariča je prinesla sveče in veliko skledo, ki jo je njen možek napolnil do vrha. Oba sa bila omamljena od nepopisne sreče.

Dolga vrv, namočena v blagoslovljeni vodi, se je sušila na peči; tujec mu jo je pomagal zravnati, obesil jo je na ramo, nakar sta se podala na usodni grič. Greclj se je opral na motiko, delal se je srčnega, na griču pa mu je vendar upadel pogum. Sto prikazni je videl v duhu pred seboj, ki so izpod kamena in grmovja režale nanj. Pomiril se je šele, ko je stopil v krog blagoslovljene vrvi, kjer se je zamislil v svoje delo.

Začel je kopati. Motika se mu je zasajala v korenine ter je škrtala ob kamenju, da so se vžigale iskre, ki so odskakovale in padale na tla.

Tujec se je umaknil za grmovje, odkoder je nekaj časa gledal sopihaločega starca, izvršujočega njegovo naročilo. Po kratkem opazovanju pa jo je ubrisal v dolino proti vasi. Izbral si je najbližjo stransko pot ter se je ustavil ob Grecljevem oknu.

Starka je sedela na zapečku, zopet je dremala in molila rožni venec. Večkrat je pričela celo glasno smrčati in tedaj ji je odpadel molek, ki je po raskavi peči zdrsnil na tla. Včasih se ji je posrečilo, da ga je vjela še med potjo, največkrat pa je morala ponj k peči. Končno se je navetličala napornega premikanja, od-

ložila je molek ter je odlezla v posteljo.

Tujec se je ozrl okrog seba, kakar je spretno odprl okno, ki je bilo najbližje mize. Nato je oprezno segel po skledi, izpraznil jo je ter jo odkuril proti griču. Še enkrat je hotel videti Greclja ter ga utrditi v upanju, da bo z bogatim uspehom poplačano njegovo delo.

Starec je izkopal lonec, odčaral ga je s križi in poljubom, potrpežljivo čakaje, da se bodo črepinje spremenile v denar. Sedel je na kamnu, tako da je gledal v lonec, katerega je nepremično opazoval. Rad bi se bil ozrl okrog sebe, zakaj vse v njem je vpilo po tujcu, da bi mu s kakim nasvetom priskočil na pomoč.

Končno je zaslišal korake in mož se je ustavil pred umetnim krogom. Videl je Greclja, verno sedečga pred loncem, čigar vsebina še vedno ni dobila drugačne oblike. Z dlanjo si je moral pokriti usta, da mu ni ušel glasen smeh.

Ko se je nagledal smešnega prizora, je stopil čez vrv ter se je delal silno resnega ob Greclju, čepečem na tleh.

«Čakam, da se bodo črepinje spremenile v denar,» mu je starec zaupno pošepnil. «Morda bi se dalo pospešiti...»

«Bom poskusil, če se mi bo posrečilo.» — Tujec se je sklonil čez lonec, vanj je spustil skrivaj nekaj drobiža ter ga je zamešal med črepinje. Nato je dihnil v posodo, ki jo je po kratkem nerazumljivem mrmranju pokazal Greclju, presenečenemu, ko je med črepinjami in steklom zapazil s. rni denar.

«Srebrnina!» je vzkliknil in obraz se mu je pomladil za nekaj let. «Pa kdaj bodo vsi ti drobci dobili denarno obliko?»

«Takrat, ko jih bo obsijala rujna zarja,» je lagal navihani slepar. «Še tri ure morate ostati na mestu — tako boste zadostili predpisom in zaklad bo vaš.»

«Potem bova delila,» je starček začutil hvaležnost, ki mu je sijala z oči in obraza.

«Jaz ne vzamem ničesar,» je hinavsko odklonil tujec in se delal, kakor da bi hotel oditi.

«Pa me ne mislite že zapustiti!» je vzdihnil starec.

«Počakal bom prvega svita, ako bi me slučajno še potrebovali,» ga je potolažil. «Vlegel se bom tja za grm, ko se prične daniti, me zbudite. Nato se bova seveda morala ločiti...»

Jutro je pričelo dvigati nočne zavese. Vzhodno nebo je porumenelo, ptički na lipi so oživel in biseri rosnih kapljic so se zasvetili po zelenih bilkah.

Jutranji hlad je osvežil Greclju dremotno lice; pogledal je v lonec, v katerem na njegovo veliko žalost ni bilo zaznati nikake izpremembe. Samo nekaj srebrnega drobiža je našel med črepinjami, o zlatnini pa ni bilo nikakega sledu.

Zaupno se je dvignil ter je lezel proti grmu, a prostor za njim je bil prazen, tujca ni bilo nikjer. Pričel ga je klicati. Ko ni bilo odgovora, se je obrnil v vzhajajočo zarjo

spod župnik v tem obsoja, ako se boji, da bi za njegove pridige zvedela oblastva.

DVOR PRI ŽUZEMBERKU. Od nas se že dalje časa ni nihče oglasil, dasi imamo tudi tu mnogo novega. Ker v občinskem odboru ni bilo sporazuma in so hoteli klerikalci, čeprav so imeli samo en glas večine, neomejeno gospodariti, zlasti pa, ker se je dokazalo zelo čudno gospodarstvo z denarjem, je veliki župan občinski odbor razpustil. Za gerenta je bil imenovan bivši dolgoletni župan M. Mirtič. Te dni je gerent objavil novi proračun za leto 1925., ker je bil stari obnem z razpustom razveljavljen. En prepis starega in novi proračun je dal nabiti na občinsko pisarno, da bosta vidna vsakemu davkoplačevalcu. Ogledal sem si ju tudi jaz in vam tu važnejše točke poročam. Predvsem se je proračun močno znižal; namesto 42.000 Din je sedaj samo 29.000 Din. Znižali pa so samo take postavke, da občina ne bo na škodi. Na polovico in še več so znižali plačo županu, občinski babici, nagrado za uradna pota, za nekatere ubožce, ki prav malo stanejo, a so imeli prej po 2500 Din v proračunu itd. Namesto primanjkljaja 2900 Din je sedaj prebitok 2400 Din. Pri tem je značilno, da so klerikalci vpisali ta primanjkljaj, v resnici jim je pa preostajalo toliko denarja, da so še 4500 Din naložili v hranilnico. Na ta način je gerent sedaj tudi naklade znižal. Namesto 250 odstotkov je na vino sedaj samo 180 odstotkov, na pivo in žganje pa nič, naklado na direktne davke pa je znižal na polovico; namesto 30 odstotkov je sedaj samo 15 odstotkov. Iz proračunov sem spoznal, da je sedanjí sestavljen tako, da bo občina čisto lahko izhajala, davki pa bodo mnogo nižji. Prejšnji gospodarji so pa napravili velik proračun in velike davke, da bi jim ostalo mnogo denarja za druge nepotrebne stvari, o katerih pa prihodnjšč kaj več. Gotovo je, da smo vsi davkoplačevalci hvaležni sedanjemu gerentskemu svetu, ki skuša tako pravilno in pošteno urediti zavoženo občino.

prošnjo, da naj mu ona vsebino njegovega lonca pretvori v čisto zlato.

Prosil je zaman. Čim svetlejšje je postajalo, tem grši se mu je zdel lonec in vse, kar je bilo v njem. Samo podtaknjeni drobiž ga je motil, da ni takoj spoznal sleparstva.

Polagoma pa se je tudi njemu pričelo svitati, da je nasedel brezvestnemu potepuhu, ki ga je nesramno potegnil. S tresočo roko je pobral iz lonca drobiž, posodo je postavil v grmovje ter je hitel proti domu.

«Mariča!» je zaklical ob pogledu na prazno skledo. «Kje je denar?»

«V skledi, kamor si ga dejal.»

«V skledi ni ničesar,» je zakričal v strahu. «In okno je odprto — nekdo ga je odnesel...»

«Nihče drugi kakor tujec,» je zastokala starka in segla po molku. «O, sveta pomagalka!»

«Ali ne veš, da sva ob vse?»

«Zahvali se tujcu in svoji lahkovernosti. Vse življenje že sanjariš o zakladih.»

«Zakaj nisi pazila?»

«Mislila nisem, da so tako hudobni ljudje na svetu. Mož je izgledal kakor največji poštenjak.»

Mož se je naslonil na mizo ter je bridko zajokal, nato pa zabičal svoji ženi, naj molči, ker bi se sicer sosedje začeli norčevati iz njega. Iz bojazni pred sramoto mož niti ni naznanil sodišču sleparja. Tako je izkopala zaklad njegova praznovernost neznanemu sleparju.

Zapisal Soteščan.

RAKA PRI KRŠKEM. Naše Orlice so 15. februarja priredile v društvenem prostoru nekako veselico z obilnim jelom in vsakovrstno prosto zabavo. V pripravah za to prireditev so se posebno odlikovale tiste, ki so ves predpust zaman čakale na možička. Lotile so se šarkljev, potic, pa celo tort, piškotov in drugih takih sladkih reči, ki so jih že par dni pred nedeljo začele znašati na Rako, kakor bi šle na božjo pot. Nosile so v jebasih in cekarjih. Po popoldanskem krščanskem nauku je prišel zaželjeni čas prireditve. Vse lepoticke Orlice so se zbrale ter so čakale na povabljenca, ki so bili seveda sami izbrani po njihovi volji in okusu, sam višje in lepše glave izmed raških Orlov. Kaj se je nato vse vrstilo, ne utegnemo podrobneje popisati; ko pa je prireditev bila končana, je bilo opazovati razne zabavne prizore osobito na pohodu iz Rake do Smednika.

NEMŠKA LOKA PRI KOČEVJU. Tudi mi se moramo oglasiti in oznaniti čitateljem «Domovine», kaj se godi v naši župniji. Dobili smo pri nas koncem minulega leta nove zvonove. Seveda smo jih kupili mi kmetje ter jih potegnili v zvonik, da bi imeli pri nas zopet pravo zvonjenje, katerega že nismo slišali od leta 1916. Na novega leta dan je šlo nekaj fantov in dva nabiralca denarja za nove zvonove v zvonik, da bi zvonili in našim faranom oznanili petje novih zvonov. Po minuli maši so ti hoteli iz zvonika, toda vrata so bila zaklenjena. Kmalu je prišel g. župnik ter jezno odprl vrata, češ: «Kdo pa je dovolil zvoniti? Zato boste plačali vsak po 10 Din kazni.» Fantje se niso oglasili, temveč le šli mirno svojo pot proti domu in si sami pri sebi mislili: «Ne boš nas za denar!» Ko je 14. februarja umrlo neko dekle iz Nemške Loke, je gospod župnik v nedeljo 15. februarja oznanil na prižnici: «Kdor dá zvoniti za umrlega, mora plačati takso, in sicer: kdor je daroval za zvonove, plača 50 Din, a kdor ni ničesar dal, plača 100 Din.» Ko se je drugega dne bližal čas spreveda, je nagovarjala g. župnika neka ženska: «G. župnik, zakaj ne dovolite zvonjenja? Pa je menil g. župnik, da tudi za padle v svetovni vojni ni nihče zvonil. Zaradi tega so se Kočevjarji zbrali in dejali, da mu ne gredo več delat, ne za denar, ne zastoj. Menili so: «Gött schei es gedonket, das schei in ondern Diarler anet meg'nt, otter hillar schi!» Slovensko bi se to glasilo: Hvala Bogu, da ga tudi v drugih vaseh ne marajo; torej si naj pcmaga sam. — F a r a n.

BOŠTANJ OB SAVI. Redkokdaj se čuje kaj iz naše fare, ker se pač pri nas kaj posebnega ne zgodi. Pri volitvah se je mnogo plašljivih zajcev, ki se sicer štejejo za demokrate, skrilo iz strahu pred farovžem in samostojnim generalom Drmeljem ter volilo le prvo in tretjo skrinjico. Da ni dobila demokratska stranka več glasov v Boštanju, je kriva vzajemnost g. kaplana in Drmelja, ki sta prav po bratovsko pobijala Narodni blok, posebno zadnji teden pred volitvami. Na drugi strani je pa tudi grdo za volilce, ki se dajo pogovoriti za kozarček žganja in nekaj sladkih besed. O gori omenjenih dveh gospodih še prihodnjšč kaj več. Naš župnik se na vse pretege trudi, da bi spravil kaj romarjev skupaj za Rim, pa se do sedaj ni še nihče priglasil. Tako bo župnik imel Rim doma. Naši ljudje lahko denar porabijo doma za nujnejše potrebe, kakor je Rim. — D e m o k r a t.

**Priporočajte in širite
„DOMOVINO“!**

Stajerska:

RAZBOR PRI ZIDANEM MOSTU. Poštni nabiralnik za tukajšnjo okolico upravlja Jakob Kalan, župnik na Razboru. To opravilo uporablja imenovani za agitacijo proti naprednim listom, osobito pa proti «Domovinu». Naročnike, ki pridejo po pošto v župnišče, je opetovano grdo nahrulil, zakaj da so naročeni na tak list, ki da je proti duhovnikom. Radi naročbe «Domovine» je imenovani v volilnem času napadel na ta način posestnika Franca Imperla iz Podgorice, ko mu je izročal pošto; napadel ga je pred drugimi ljudmi, ki so prišli po pošto. Mnogo številka lista naročniki sploh ne dobijo. Bilo bi dobro, da se ugotovi, kam izginejo in kje je krivda. Zlorabljanje poštnega nabiralnika se gabi že vsemu prebivalstvu brez razlike stranke in je ljudstvo tudi radi drugih nepravilnosti, ki jih uganja župnik s poštnim nabiralnikom, skrajno nezadovoljno ter splošno želi, da nabiralnik iz župnišča izgine in se premesti drugam, kamor se ne bo nihče bal iti po pošto. Proti postopanju imenovanega župnika je bilo od prebivalstva že več pritožb na pošno direkcijo, a doslej še ni videti uspeha.

TRBOVLJE-VODE. Pri nas v Trbovljah imamo vedno dovolj zabave; tudi v poslnem času nam je ne zmanjka. Neki preostanek iz predpustnega časa, ko so pokopali pusta, se lahko še vsak dan vidi. To predstavo nam preskrbi naša za dušni in nedušni blagor svojih ovčic vneta duhovščina. Kdor hoče tudi v svetem postnem času — v času polenovke in polžev — videti v Trbovljah originalne maskare, naj ne zamudi priti do Društvenega doma. Tam so začeli s pripravami za novo stavbo vseh pravovernih kristjanov — po prikitem mišljenju in skritem počenjanju tudi nekristjanov. Tukaj vidite namreč neko čudno nečloveško stvarstvo v usnjenih gamašah, v beli kiklji, z odvihanimi kosmatimi rokami in s papirnato kapo na glavi. Kdor se sploh upa bliže, spozna našega nadorla kaplana g. G., ki kleplje opeko, vozi «čajtrgo», podira stare barake, se zaletava samozavestno sem in tja ter včasih zadene v kako sramežljivo sokleparico Marijino hčerko, kateri ta blagodejni sunek očividno dobro dene. Oh, kaj bi ne, ko so pa gospod tako postavní! Da pa boste vedeli, dragi prijatelji, za kaj gre, vam povem, da za same svete reči, s katerimi se rešuje dandanes naša v taki nevarnosti se nahajajoča sveta vera. Bog ne daj, da bi mislili kaj drugega. V novem domu bo namreč v prvi vrsti bogu služna velika gostilna in pijačevalnica. Kjer bodo govorili vsako nedeljo sam g. Kalan iz Ljubljane, predsednik Svete vojske. Potem bo velik konzum, kjer bodo g. kaplan kot «oberkom» prodajali brhkim Marijinim družbenicam «pluzne» in «firtahe». Dalje bo v poslopju kino, kjer se bo vzgajala krščanska mladina v morali velemestnih nočnih špelunk. No, za kaj takega je res treba žrtvovati svoj prosti in neprostri čas. Stavbnemu odboru pa svetujemo, naj dá v pročelje nove stavbe vzdati kip gospoda kaplana v gori omenjeni obleki s papirnato kapo vred v spodbudo poznim rodovom trboveljske doline, kako se rešuje sveta vera. Amen.

K o m u n i s t.

ST. LENART NAD LAŠKIM. Prosimo uredništvo za malo prostora, da na kratko opišemo našega župnika; naj tudi čitatelji «Domovine» zvedo, da bolj ljubi politiko kot pa Kristusov nauk. Ko so šle ženske po spovedne listke, jih je tako obdelaval, da so se revice jokale. Zažugal jim je, da morajo «Domovino» v peč pometati, sicer da jim ne bo

dobro ne na tem ne na onem svetu; v nadomestilo jim je naložil polne roke «Bogoljuba». Grozil je tudi, da tistim možem, ki ne bodo dali kroglice v klerikalno skrinjo, prihodnjič ne bo več dal spovednega listka. No, pa naj bo tako! Naj pa ima župnik listke, mi pa volilne kroglice. Zeleli bi pa le, da bi župnik tudi nas napredne može enkrat poklical v farovž, da mu razložimo, kateri list je najbolj umazan in lažniv. Tudi mi namreč včasih za primerjavo prebiramo «Slovenskega Gospodarja» in «Lažljuba». Pri nas imamo tudi bralno društvo, to pa na prav lepem, prijetnem kraju, v samotni poleg velike smrečne goste, kamor golobčki in golobičice radi gnezdit hodijo in se jezijo na lovce. Po lovcih udriha rad tudi g. župnik, toda samo po štirih. Petega pa zato izpregleda, ker je klerikalec in včasih hodi za župnika z zakljem po fari. No, pa brez zamere; Vi, gospod župnik, po politiki, mi lovec pa po zajčkih in golobih. —

Sentlenartski lovec.

BREZNO NAD LAŠKIM. Dne 8. t. m. se je tukaj ustanovila čitalnica. Letna članarina je 5 Din. Knjige so vedno na razpolago. Izvolil se je odbor, katerega predsednik je Bratomil Stokavnik, podpredsednik Matija Hödl, tajnik Vekoslav Povše, blagajnik Peter Kozole in knjižničar Josip Majen.

KURETNO NAD LAŠKIM. Z zanimanjem sledimo političnim dogodkom tudi pri nas. Mi kmetje in delavci, ki so nas do sedaj neusmiljeno varali klerikalci, postajamo zavedni in spoznavamo protiljudsko politiko SLS. Res bi lje bi bilo, da bi sedeli v narodni skupščini namesto 20 klerikalnih poslanev slamnati možje, bi vsaj ne škodovali toliko državi in ne bi se tako grdo norčevali iz svojih volilcev.

Kmet.

SV. RUPERT NAD LAŠKIM. Napredna misel se pri nas krepko širi, čeprav klerikalci z največjo nesramnostjo nastopajo proti njej. Uvidevamo, da nas kmete in delavce črni gospodje slabo zastopajo v Beogradu, nas ne poznajo, dobrote pa delé svojim najbližjim. Predobro spoznavamo protikmetško politiko SLS, zato bomo v bodoče pri oblastnih volitvah pošteno obračunali s klerikalci in pokazali bomo, da smo naklonjeni le Samostojni demokratski stranki, ki je edino prava zaščitnica ljudstva.

DEBRO PRI LAŠKEM. Oglasiti se moramo tudi mi molčeči Debrčani v cenjeni «Domovini» in opisati svoje stališče. Četudi smo sami preprosti kmetje in delavci, vendar znamo pametno soditi o političnih strankah. Z ogorčenostjo obsojamo protiljudsko politiko dr. Koroščeve stranke in pomilujemo one, ki še trobijo v pobugonosni klerikalni rog. Res velika neumnost je voliti tako stranko, kakor je klerikalna, ki nikdar ničesar ne napravi za svoje volilce.

SMARJE PRI JELSAH. Čitateljem «Domovine» že znani Bonifacij je zadel pravo struno, za kar mu čestitati. Le naj kar odkrito nastopa, pa naj bo zamera «gor' al' dol». Prav je tudi, da sta se Bonifacij in Silo spomnila na maškarado pri H., ki je znani «coberhotel», v katerem veljajo stroga klerikalna načela. Če pa teh nimaš, si sploh ne upaš v njega, ker si tako rekoč brezverec. V tem hotelu — bodi mimogrede tiho povedano, da se ne izve — se zbirajo čisto stari avstrofili in podobni elementi. Nadalje te pozdravijo, ko vstopiš v «coberhotel», takoj raz stene «Slovenski gospodar», njegova teta «Straža» ter pri odhodu za vrati še brezpomembni «Kmetijski list». Druga časa časa za enkrat tu ni opaziti. Kjer pa ne marajo našega časopisa, tam ne marajo

tudi našega denarja, kar je samo po sebi umevno. Tudi to si je treba zapomniti. Svoji k svojim! To geslo je veljalo vedno, veljati mora tudi danes. Omenjeni hotel je vsakokrat za časa volitev pravi «teater» zagriženih agitatorjev Stranke Ljudskih Sleparjev. H koncu pa še opozorilo vsem tistim, ki še hodijo v «coberhotel», ki niso Orli, Marijini družbeniki ali kaj podobnega; pazite, da vas ne pomečejo ven. Ob priložnosti še kaj tajnih dogodbic iz tega «coberhotela».

SMARJE PRI JELSAH. Dragi gospod! Dans vzemem peglezen v rouke in bom peglou. Peglou bm taku perilu, k je že umazanu. Privošču s bm Anderluha, ko ga je mela že vsoka politiš stranka, zdej ga pa ma gospoud farovžfeltvohtar. Ta koreják je lezu ku kača iz stranke u stranko, zdej je obstou na guoje in ne moure ankamer. Biu je pousof, samo še pod šnelcugam ne. Šnelcug pa bo pršou in mašinfirar bo Ribizel, a hajcar pa Jošt, ko je že čarn. Na štancioni pa bou za šiberja Turkec, ko se mu šibijo že zdej movžgani. Jenu taku bu cvet Šmarja na cuge in pot cugam. Anderluha pa bu cug zmečkou. Jeno taku bu usaj tam trava dobru rasla. Kakšen kozu al pa tele bu melu kej nuca od tiga, ku zdej nima nubeden od njega prav nič. — Me v ž a.

SMARJE PRI JELSAH. Pred dnevi je kaplan s Sladke gore uvajal Šmarčane v tajinstvenosti življenja farovške kuharice in sladkogorskega župnika. Koliko je resnice na tem, ne vemo. Njegov župnik je razglasil kaplana za blaznega in sedaj sedi ubožec v blaznici. Tudi mi Šmarčani bi rabili kakšnega blaznika, ki li malo podrezal v farovž in kaplanijo. Mogoče nam ustreže mali Jošt. Ni vse zlato, kar se sveti. — Me ž n a r i c a.

SMARJE PRI JELSAH. Vsi vemo, kako smo trpeli v vojni, zlasti zadnja leta vojne. Mi, bivši vojaki, smo stradali, da se nam je videlo skozi hrbet. Koliko materinih oči se je porosilo v žalosti, ko ni bilo hrane niti za deco. Upadla lica so jasno pričala o pomanjkanju. Tako se je godilo nam. N. pr. g. Amand pa je imel vsega v izobilju. On je med vojno zredil tako debele svinje, da jih je dal fotografirati v spomin lastnega in skrbnega gospodarstva.

OPLONICA. Tukajšnja krajevna organizacija demokratske stranke je imela 7. t. m. svoj redni občni zbor, ki je uspel prav lepo. V novi odbor so bili izvoljeni: Petelinšek Franc st. za predsednika, Strnad Anton za podpredsednika, Brglez Franc za tajnika, Petelinšek Franc ml. za blagajnika, Stopar Jožef in Medved Franc za odbornika.

SLADKI VRH PRI SELNICI OB MURI. Volitve so pri nas potekle precej mirno; bile bi skoro dolgočasne, da ni g. kaplan skrbel za zabavo. G. kaplan je pač čisto «fest» fant in včasih dobro zapleše, toda volilni lokal, žal, ni primeren prostor za njegove zabave. Ko je zvečer volilna komisija zaključila posel in poslala kurirja na bližnjo telefonsko postajo, se je tudi g. kaplan podal za njim, da je doznal za Koroščevo zmago. Na tej poti se je g. kaplan tako utrudil, da je proti jutru presladko zaspal in ga je moral mežnar buditi, ker so prišli neki svatje. G. kaplan zdaj napoveduje nove volitve, ker da se te niso izvršile po pravici in je dr. Korošec še pre malo dobil. Nam je vseeno, če se volitve tudi ponovijo, rečemo pa, da naj g. kaplan prihodnjič kar vsakemu čuvarju skrinjic pripelje po eno punčko, da ne bo nevoščljivosti. Za danes dovolj, pa prihodnjič več, saj naša torba ni nikoli prazna. — Opazovalec.

Kmetijski poak

SETEV TRAVNE MEŠANICE.

Če hočeš napraviti nov travnik, potem storiš najbolje, da ga zaseješ s pripravno mešanico trav in detelj. Le na ta način pridemo najprej do dobre travniške ruše. Danes se dobe v kupčiji vsa potrebna travna in deteljna semena. Samo gledati je, da so semena zanésljivo dobra, da so pristna, dobro kaljiva in čista. Na to je opozarjati zaradi tega, ker se dobe tudi semena, ki jim manjka potrebne kaljivosti in čistote. Setev travne mešanice mora biti dosti gosta. Za 1 ha (deset mernikov posetve) je treba 50 do 60 kg travnega in deteljnega semena.

Izmed trav, ki jih sejemo v ta namen, so važne zlasti te-le: zlati oves, francoska pahorka, mačji rep, pasja trava, lisičji rep, travniška bilnica, travniška latovka, pasji rep, šopulja, medna trava, angleška ljuljka. Izmed detelj pa: domača detelja, švedska detelja, bela detelja, hmeljna lucerna. Koliko je ene in druge trave in detelje sejati, vse to se ravna po tem, kakšna je zemlja, kakšna je lega in koliko časa naj trpi travnik, kajti vsaka trava ima glede tega svoje posebne zahteve in lastnosti. Kdor želi dobiti primerno mešanico, naj se obrne na Kmetijsko družbo (strokovni oddelek) in naj pove vse potrebno glede zemlje, lege, velikosti prostora in namena posetve (stalen travnik, menjalni travnik). Na noben način pa ne kaže puščati za travnik kako staro deteljišče. Takšni prostori dajejo prav slabe košnje in je treba mnogo let in pridnega dela in gnojenja, da se ruša popravi in obnovi. Po starih deteljišcih raste vse preveč plevela in malovrednih zelišč, ki rastejo po tleh in branijo dobrim travam do razvoja.

Ravno tako je napačno, če pustimo zemljo, da se sama zaledini, n. pr. po kakem plevelnem ovsu, brez vse naše pomoči, ali pa, če bi posejali tako njivo s senenim drobnom (sempirjem), ki ga dobimo po naših senikih in drugih shrambah za seno. V vseh takih primerih dobimo veliko plevela na travnik, ki ga je težko zatreti in ki škoduje ruši v vsakem pogledu.

Danes se priporoča edino ta pot, da zasejemo travnik z mešanico dobrih trav in detelj, če hočemo kaj dobrega doseči. Pa tudi ta setev se mora pravilno izvesti. Predvsem je potrebno, da sejemo to zmes med redko sejan oves, ki ga pokosimo, kakor hitro požene latje. Med zimsko pšenico ali rž ni sejati take mešanice, ker nam pod zorečim žitom preveč oslabi, lahko pa tudi pogine. Travnici setvi kot glavnemu pridelku, ki ima trajati leta in leta, je dati v tem primeru vso prednost, in vrhu rastočo zaščitno rastlino je odstraniti, kakor hitro je nadaljnje varstvo mladih rastlin nepotrebno.

POZOR PRED PEDICEM.

Ker je lansko pomlad po hudi zimi nastopal pedic v ogromni množini in klesil trsje po vseh tistih vinogradih, kjer ga več let zaporedoma niso sistematično obirali, je nedvomno pričakovati, da nastopi letos po izredno topli zimi še v večjih množinah in da bo napravil po naših vinogradih zelo občutno škodo.

Ze v toplih dnevih februarja so ljudje našli pri reznji trsja dosti gosenic — dokaz, da so čisto brez škode prezimile. Če teh majhnih, komaj centimeter dolgih in tenkih, sivih ali rjavosivih gosenic, kakor se pojavljajo ob času reznje trsja, tako hud zimski mráz, kakor je bil lansko zimo, v njihovih skrivališcih ni pomoril, je jasno, da letos sbog mraza ni nobena panjina.

Ne bom popisoval metulja pedica in gosenice, ker sem prepričan, da, če že ne metulja, vsaj gosenice vsi vinogradarji v Posavju in na Dolenjskem dobro poznajo. Opisal sem pedico že pred desetimi leti v «Kmetovalcu» in dnevnem časopisju, opozarjajoč na pretečo nevarnost, in našel akraja malo ali nobenega upoštevanja, dokler se niso ljudje v svojo škodo prepričali, koliko napravi pedic škoda.

Iz svoje več kakor desetletne izkušnje navajam v korist vinogradarjem, da pedica najbolj in najuspešneje zatiramo le z obiranjem gosenic v začetku aprila, ko trsje poganja. Za ta posel je treba zelo dobrih in izvežbanih oči. V tem pogledu uživajo tukaj v Pišecah nekatere ženske že pravi sloves, kajti tudi odrasle do 4 cm dolgo sivo ali rjavosivo, kakor prilično jabolčni cepič debelo gosenico, mirno počivajočo na trsu, ne najde vsakdo, četudi bo izgledane kakor z noževno konico povrtane oči kmalu opazil.

Pri vsakoletnem obiranju s šolskimi otroci — v pošteb prideta samo 4. in 5. razred — opazujem, da so nekateri otroci, dečki kakor deklice, za ta posel vrlo sposobni, drugi manj, med njimi so tudi taki, ki nobene gosenice ne najdejo, češ, da jih ne vidijo.

Prepričal sem se, da se pedic z večletnim sistematičnim obiranjem gosenic najbolj izdatno uničuje. Tako hodim s šolskimi otroci v tri orale velik vinograd Pernaver že dokaj let pedica obirati. Ta vinograd ima namreč zavetno jamasto južno lego in je pravecato gnezdo pedica. Prva leta smo našli v njem v eni uro po 100 in še več gosenic. Mnogo jih pa nismo našli. Naslednja leta jih je bilo vedno manj. Lani smo pobirali 26. aprila in našli komaj 11 gosenic, tako da sem bil že prepričan, da je pedica vzela huda zima. Ali ni bilo tako, ker je po drugih vinogradih, kjer ga nihče ne obira, nastopil baš tudi lani v ogromni množini.

Pripomnim tukaj, da trsje napadajo poleg pedica tudi debele rjave gole gosenice sovke, ki se čez dan skrijejo v zemljo, da jih redkokdaj zalotiš na trsu; potem neke rjave kosmate, ki čez dan čepa na trsu. Ampak teh je glode uaranožino pedicev prav malo.

Pedic najrajši napada vinograde z južno začetno lego, manj one z napeto južnovzhodno lego. Niso mu najbrž po volji ostri vzhodni vetrovi. Tik pri Pernaverju je neki vinograd takšno lego, ki ga pedic skoraj čisto nič ne napada. Tudi vinogradov z južnovzhodno lego ne mara posebno. Ogrevajočih solčnih žarkov najbrž predolgo ni.

Manj izpostavljeni so pedicu više ležeči vinogradi in oni, ki leže v bližini host. Najbrž obiskujejo te vinograde v večji meri ptice, posebno senice, ki si v bolj odprte vinograde zaradi skobca in drugih ujed ne upajo. Obešanje primernih valilnic za senice pri vinogradih toplo vporočam. Baš sedaj je pravi čas za to.

Vinogradarji v Posavju in na Dolenjskem, poprinite se letos sistematično in temeljito uničevanja pedica, ki bo gotovo nastopil v ogromni množini, da se obvarujete občutne škode. Jakob Medved, Pišec.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ŽITO. Cene žitu v Ameriki so v zadnjem času zopet padle. To vpliva tudi na razvoj cen v Evropi. Na Dunaju, kamor se izvozi precej naše pšenice, je zaradi pričakovanja še nadaljnjega oslabiljenja cen, kupčija zelo mrtva in cene polagoma slabijo. Pri nas pa se kljub vsemu ne opazi nikakva sprememba

pri cenah. Vendar bodo naši izvozniki morali nekoliko popustiti v cenah, ako žele še nadalje izvažati. Ponovno močno porasle pa cene ne bodo več, ker so izgledi za novo žetev v večini žitorodnih držav na svetu povoljni. — Na novosadski blagovni borzi se je prodajala zadnje dni pšenica po okrog 450 Din, turščica pa okrog 182 do 205 Din, moka «0» po 655 do 660 Din za 100 kg na debelo.

GOVEDA. Cene slabijo, ker je zaradi visokih cen izvoz skoro popolnoma zastal. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 10-25 do 11-25 Din, poldebili voli 9 do 10 Din, plemenski voli 6 do 8 Din, biki za klanje 6-75 do 7-75 Din, debele krave 8-50 do 10 Din, plemenske krave 6 do 7-50 Din, krave za klobase 5 do 6 Din, mlada živina 7 do 9-50 Din, teleta 12-75 Din.

SVINJE so se v zadnjem času zopet za malenkost podražile. Zlasti se opaža to podražanje na zadnjem zagrebškem sejmu, kjer so bile za kilogram žive teže naslednje cene: svinje, nepitane, 14 do 15-50 Din, hrvatske, pitane, 16 do 17-50 Din, sremske, pitane, 16-50 do 17 Din, prasci do enega leta 12-50 do 14 dinarjev, starejši 13-50 do 15 Din. Zaklane svinje po 17 do 20 Din mrtve vage.

KONJI so se prodajali na zagrebškem sejmu po 3400 do 11.500 Din komad po kakovosti. Konje kupujejo zopet Italijani.

KRMA se je pocenila in se je prodajala na zagrebškem sejmu: navadna detelja in lucerna po 125 do 150 Din, seno, prvovrstno, po 100 dinarjev, drugovrstno po 75 do 90 Din, otava po 125 Din za 100 kg. Povprašuje pa se po krmi zelo malo. Cene v Sloveniji so običajno mnogo nižje.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 11. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 870 do 890 Din (1 šiling je 10.000 papirnatih avstrijskih kron), 100 italijanskih lir za 254 do 257 Din, 1 dolar za 61 Din 82 p do 62 Din 82 p, 100 češkoslovaških kron za 184 do 187 Din.

= Pomanjkanje semenskega krompirja, ovsa in drevesc. Iz Škofje Loke prejemo: Glede na veliko pomanjkanje semenskega krompirja, ovsa in drevesc nas je opozorilo več oddaljenih občin, da se ob priliki letnega sejma na dan svete Jederti 17. t. m. pripravlja velik poset zaradi nabave imenovanih semen, ter nas naprosilo, da se obrnemo na sosedne občine, da po možnosti postavijo mnogo teh pridelkov na trg. Opozarjamo vse, ki posedujejo te pridelke, da izrabijo to priliko in pripeljejo na sejem vse imenovano blago, kar ga imajo na razpolago, ker je tudi verjetno, da se bo dobro prodalo. Pri tej priliki se priporoča, da se privede tudi mnogo živine, ker se bo brezdvomno tudi zanjo dobilo dosti kupcev. — **Občina Škofja Loka.**

= Cepilni tečaj. V državni trtnici v Bršlinu se bo vršil od 29. t. m. do 1. aprila štiridnevni vinarski in sadjarski tečaj, in sicer prva dva dni v Bršlinu, druga dva dni pa na državnem posestvu na Mali Loki. Za prehrano in deloma tudi za prenočišče bo za revnejše udeležence poskrbljeno. Ker se sprejme v ta tečaj le gotovo število tečajnikov, sprejema priglasila državni upravitelj trtnic v Novem mestu (glavarstvo) le do 28. t. m.

= Planšarska tečaja priredi Kmetijska družba za Slovenijo s sodelovanjem Urada za agrarne operacije v Sloveniji v dnevi 14. in 15. t. m. v Podkorenju pri Kranjski gori in v Križih (pri Jesenicah). Na teh

dvodnevnih tečajih predavajo menjaje sez agrarni komisar dr. Spiller-Muys o agrarno-pravnih in agrarno-političnih vprašanjih, okrajni ekonom Josip Sustič o kmetijstvu (posebno travništvu in pašništvu), o goratih krajih vobče in o planinski živinoreji in planšarstvu posebej, mlekarški instruktor Anton Pevec o planinskem mlekarstvu in sirarstvu s posebnim ozirom na naše gorenske prilike ter planinski nadzornik ing. Ivan Presel o planinskih melioracijah in planinskem stavbništvu. Predavanja se bodo pojasnjevala s slikami in črteži in se vršijo po njih prosti planinsko-gospodarski razgovori. K udeležbi je obvezno priglasišeni v Podkorenju 35 in v Križih 20 udeležencev. Vabljeni so pa tudi drugi bližnji kmetovalci, da prisostvujejo v lastno korist vsaj posameznim predavanjem.

= Gozdne sadike. Državna gozdna drevnica v Ljubljani ima oddati letošnje spomladi še: 330.000 komadov dveletnih sadik črnega bora po 100 Din, 6000 komadov triletnih sadik črnega bora po 125 Din, 180.000 komadov dveletnih sadik belega bora po 100 dinarjev, 17.000 komadov dveletnih akacij po 125 Din, 70.000 komadov dveletnih sadik črne jelše po 125 Din za tisoč sadik; dalje 4000 komadov dveletnega kanadskega topola po 1 Din 25 p, 1000 komadov triletnega kanadskega topola po 1 Din 25 p, 380 komadov štiriletnih sadik domačega oreha z mehko lupino po 6 Din za komad. — Naročila je nasloviti na šumarski referat ljubljanske oblasti v Ljubljani.

Beležke

+ Klerikalci proti ljudski prosveti. Zveza kulturnih društev prireja po deželi predavanja o domačem gospodarstvu, poljedelstvu, mlekarstvu, umni živinoreji in sploh o povzdigi našega kmetijstva kakor tudi o drugih vprašanjih našega narodnega gospodarstva in drugih javnih zadevah, ki zanimajo naše ljudi. Zveza kulturnih društev ve, da more samo izobražen kmet dobro in umno gospodariti in da se more samo s povzdigo našega kmetijstva zboljšati splošno gospodarsko stanje. Ker predavajo kot zastopniki Zveze kulturnih društev samo poznani strokovnjaki, ki ne mlatijo prazne slame kakor v klerikalnih izobraževalnih društvih, kjer se goni večna pesem o klerikalni politiki, prihajajo na javna predavanja Zveze kulturnih društev z veseljem ljudje vseh slojev in vseh strank. Na teh predavanjih zvedo namreč marsikaj koristnega za vsakdanje življenje. To pa klerikalci: ni všeč, ker se boje, da bi njihova izobraževalna društva ne ostala prazna in da bi ljudje ne zvedeli kaj drugega razen hvale dr. Koroščeve stranke. Zato je «Domoljub» že začel pozivati, naj nihče ne pošlje «otrok» k predavanjem Zveze kulturnih društev, ker da se na njih polagajo kali protiverskega mišljenja. Da so v predavanjih o umetnih gnojilih kali brezverskega mišljenja, ali pa n. pr. v predavanjih o vzreji dobrih molznih krav in o podobnih stvarih, je mogel iznajti pač samo klerikalni «Laziljub». Mislimo, da je napravil samo dobro reklamo za ta predavanja, ker se bo gotovo vsakdo sam skušal prepričati o pristnosti te iznajdbe.

+ Brezverski «Domoljub». Kmet-naročnik nam piše: Jaz berem «Domovino» in «Domoljuba» ter primerjam obadva, toda še nikdar nisem bral v «Domovini» kaj takega, kar ji očita «Domoljub». Nikdar še nisem našel v «Domovini» kaj brezverskega, dasi je ta očitek v «Domoljubu» na dnevnem redu. Ne-

sprotno, zdí se mi, da je dosti bolj brezverski baš «Domoljub», ki kljub vsem lepim Kristusovim naukom neprestano laže, zmerja, psuje, obrekuje, natolcnje, a se obenem postavlja na vzvišeno stališče branilca katoliške cerkve. Kakšna nesramnost je to! Ta nesramnost že meji na bogokletstvo, saj Kristus ni učil, naj se njegova cerkev brani s hudobnostjo. «Domovina» je le odkritosrčna in brezobzirno razkrinkava vso hinavščino, svetohlinstvo in druge grde lastnosti, pa naj so doma v farovžih ali kjerkoli. Prišel sem do prepričanja, da je v resnici brezverski le «Domoljub», ki mu ni sveto prav ničesar.

† «Domoljubove» psovke. «Novi Domoljub» se ni prav nič spremenil od starega. Malce drugačna obleka še seveda ne pomeni druge duše. Zato «Domoljub» po stari navadi dalje psuje, obrekuje in laže. Zlasti na «Domovino» se je spravil ter ji očita stvari, ki jih ni nikdar pisala. Ali je Kristus tako učil? Ali se tako brani vera? Pribijemo, da je «Domoljub» navaden lažnivec, slepar in ropar časti. Mi se nismo nikdar norčevali iz vere in verskih resnic, temveč smo vedno in povsod le zahtevali, da duhovščina opusti politiko v cerkvi ter sploh zlorabo cerkve v posvetne svrhe. Kadar smo pisali o kakšnih Marijinih družbaricah, jim nismo nikdar očitali njihove pobožnosti, pač pa smo že čisto ožigosali njihovo svetohlinstvo in hinavstvo, ki se skriva pod firmo Marijine družbe, ki žal, čestni nič drugega, kakor navadna politična garda za pridobivanje moških ob volitvah. To vse lahko dokažemo na stotih vzgledih in smo že dokazali na mnogih primerih, ki smo jih priobčili. Naj dokaže še «Domoljub» svoje trditve.

† Stara navada, železna srajca. Kadar nastopi «Domovina» proti zlorabi vere in cerkve v politične namene ter grajo napake, ki se dogajajo v tem oziru na klerikalni strani, začne «Domoljub» zmerjati, da hočemo pristuditi mladim versko življenje, cerkev, svete zakramente, molitev, duhovnika in sploh vse, kar je v zvezi z vero. Tako piše tudi v svoji zadnji številki. Vse je seveda goja laž. Niti v eni številki «Domovine» odkar obstoja, ni ničesar proti verskemu življenju, veri, zakramentom in molitvi, nasprotno pa je «Domovina» vedno zastopala, da se te stvari ne smejo zlorabljati in da morajo ostati to, kar so. «Domovina» je nastopala in bo nastopala proti vsakomur, ki bo verske zadeve vlačil v politično blato, kakor delajo to klerikalci, ki ravno z zlorabljanjem vere ubijajo versko življenje ljudi. Toda klerikalci vedo, da morejo samo z zlorabljanjem vere, z lažjo in obrekovanji loviti na svoje limanice neumne kaline, in svoje stare navade se ne bodo znebili, ker so pokvarjeni do dna duše in jim je za vero samo toliko mar, kolikor morejo z njeno zlorabo napolniti svoje bisage in pridobiti volilce za vožene politike dr. Korošca.

† Marijine družbe in «Domovina». Brezverski «Domoljub», ki se poslužuje za svoje politično hujskanje tudi zlorabe zakramentov, poziva dekleta Marijinih družb v boj proti «Domovini». Klerikalci so doslej vedno trdili, da so Marijine družbe cerkvene ustanove in ne politične organizacije. Kako pride «Domoljub» do tega, da poziva članice cerkvenih ustanov v boj proti političnemu listu? Ali ni to zloraba cerkve? «Domoljub» poziva Marijine device proti sramotilcem njihove poštenosti in vernosti. Ako je kdaj «Domovina» pisala o posameznih Marijinih devicah, je storila to ravno zaradi tega, ker so se te «device» spuščale v politično agitacijo in ker s svojim

življenjem niso dokazovale svoje «vernosti», ampak ravno nasprotno — najgršo hinavščino. Ako je «Domovina» to storila, je samo pomagala odstranjevati iz Marijinih družb take garjeve ovce in bi ji morale biti Marijine družbe za to njeno koristno delo hvaležne s tem, da bi jo priporočale svojim članicam, ker brani čistost krščanskega življenja in obsoja zlorabo cerkvenih ustanov v samopašne namene.

Porotne obravnave

LJUBLJANSKA POROTA.

Zaradi nameravanega sleparstva je bil obsojen na 13 mesecev težke ječe Pavel Ilija z Jesenic, ki je hotel oslepariti trgovca Adamiča v Kranju.

Osumljen sleparstva. Franc Klemen iz Prevalj se je zagovarjal radi osumljenja sleparstva. Porotniki so krivdo zanikali, nakar je bil obtoženec oproščen.

Preložena je bila razprava proti mešetarju Ivanu Klunu, ki je bil obtožen sleparstva s ponarejenim čekom.

Vlom pri Alešu na Ježici. Ladislav Žibert iz Smartnega pod Šmarno goro je kancem oktobra vdrl v spalnico Aleševe gostilne na Ježici ter ukradel denarnico, v kateri je bilo 10.407 Din. Bil je obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Tatvine pri tvrdki Urbanc. Martin Petek iz Sodincev je bil obtožen, da je kot uslužbenec tvrdke Urbanc v Ljubljani pokradel več blaga v vrednosti 23.064 Din. Ker so porotniki vprašanje krivde zanikali, je bil Petek oproščen.

Poneverbe v državnih bolnici v Ljubljani. Kot zadnja razprava se je vršila proti uradnikoma ljubljanske bolnice B. in K., ki sta obtožena, da sta izvršila v ljubljanski bolnici veliko poneverbo, nad 500.000 Din. Razprava, ki je vzbudila v Ljubljani veliko senzacijo, pa je bila preložena, ker še ni dovolj razjasnen dejanski položaj.

MARIBORSKA POROTA.

Ljubitelj dolarjev. Karel Fortelj je prenočeval v Murski Soboti s posestnikom Josipom Gašparjem iz Mačkove. Poncči je Fortelj ukradel svojemu tovarišu mnogo denarja in 115 dolarjev. Bil je obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Pohotnež. Alojzij Kramberger iz Partinja je bil obsojen na 8 tednov zapora, ker je v pijanosti onečasti komaj 14-letno hčerko nekega posestnika iz domače vasi.

Uboj. Alojzij Topolnik iz Blaguša se je sprl z nekim Špindlerjem in mu končno z nožem prerezal glavno žilo. Špindler je na izkrvavljenju umrl. Topolnik je dobil 2 leti in pol težke ječe.

Smrtna obsodba. Marija Mlakarjeva iz Zgornje Brežnice ni bila v stanu brzditi svojega moža Simona, ki je bil nagnjen samo k slabim lastnostim. Pri nekem prepiru je sirovi mož zgrabil svojo ženo, ji zadržnil vrv okoli vratu in jo potem obesil. Mlakar je bil obsojen v smrt na vešalih.

CELJSKA POROTA.

Sleparstvo. Milan Olamo, lesni trgovec v Št. Petru v Savinjski dolini, je bil obtožen radi več goljufij. Pred poroto

pa je bil oproščen, ker ni bilo dovolj dokazov za njegovo krivdo.

Tatvina. Radi tatvine je bil obsojen Karol Kaukler, brez stalne a bivališča, na pet let težke ječe. Obsojenec je predrzen tat, ki je več strank oškodoval za visoke zneske.

Detomor. Marija Bračun, posestnica v Spodnjem Negonju, je bila obtožena, da je svoje dete po porodu zadavila. Zagovarjala se je s tem, da otrok ni bil do bro donošen in da je kmalu po porodu umrl. Bila je oproščena.

Morilec očeta in sestre. Leopold Dobravc, doma v Sospem pri Podsredi, se je zagovarjal radi dvojnega umora. Med očetom in sestro na eni ter sinom na drugi strani je vladalo radi posestva večno prerekanje, ki je končno dovedlo do krvave tragedije. Dobravc se je spozabil tako daleč, da je očeta in sestro napadel z ostrim predmetom in ubil. Obsojen je bil na smrt na vešalih. S tem je bilo v Celju porotno zasedanje zaključeno.

Tedenske novosti

VDOVA ROŠLINKA.

Tako se imenuje najnovejša igra, ki jo je pisal naš odlični pesnik Cvetko Golar in se v ljubljanskem gledališču igra z ogromnim uspehom. Snov te igre je zajeta iz preprostega kmečkega življenja in ima nastopno kratko vsebino:

Bogata kmetica Rošlinka je brhka vdova štiridesetih let. Ima edino hčerko, zalo Manico, ki je sicer že godna za možitev, toda Rošlinka sama še ne mara v zapeček, temveč se zagleda v postavnega fanta Janeza. Smola pa je ta, da Janez čisto prijazno govori Rošlinki, ki je pripravljena se z njim poročiti, toda v resnici pa le ljubi njeno hčerko Manico. Ko končno Janez pride v svate, nastanejo precej čudni zapletljaji, ki se pa lepo končajo s tem, da Rošlinka privoli v Janezovo poroko z Manico in obema zažuga samo to: «Kadar bom slabe volje, se pa le pripravita!»... — Celotna igra je polna zdravega slovenskega življenja, domačih dovtipov in pristne gorenjske šegavosti, da gledalci kar ne pridejo iz smeha. Zato pa je ta izvirna domača stvar že pri prvih dveh predstavah v Ljubljani in Mariboru dosegla sijajen uspeh, se zdaj nadalje uprizarja enako učinkovito in se bo enako držala še dolga leta.

Uspeh «Vdove Rošlinka», ki je nesporno najboljša slovenska veseligrta, pa je v krogih okrog «Domoljuba» vzbudil zavist in strah. V tej igri namreč nastopa tudi nekaj romar Balantač, ki se dela silno pobožnega, a ni nič drugega kakor svetohlinec in pozeruh, kakršnih se med našim preprostim ljudstvom redi cela rajda. Zaradi tega tipa in zaradi odkritosrčnosti, s kakršno pisatelj Golar predstavlja slovensko življenje, so se klerikalci takoj začeli zgražati, ker vedo: čim se ta igra začne uprizarjati na deželi, bo vse drlo k nji in marsikdo se bo poleg smeha naučil tudi nekaterih naukov, ki licemerskim ljudem kadijo pod nos. Ne rečemo, otroci k tej igri ne spadajo. Toda odrasel človek se ob njej ne bo pohujšal, ako mu ne roji sama pohujšljivost po glavi. Takrat, ko je škof Jeglič izdajal svoje znane brošure, ki so bile resnično pohujšljive, naj bi se zgražal «Domoljub». Ljudem okrog «Domoljuba» povemo, naj ne sodijo drugih po svojem kopitu.

Mi gotovo nimamo interesa, da bi Golarjevo igro še posebej priporočali, ker se priporoča sama. Obsojamo pa klerikalno svetohlinstvo, ki se bo do dobra razkrinkalo, čini začno «Vdovo Rošlinko» uprizorjati tudi po deželi.

POZDRAV IZ MACEDONIJE.

Slovenski fantje 12. pešpolka (I. bataljon) v Debru (Macedonija) pošiljajo vsem čitateljem in čitateljicam, staršem, znancem, fantom in dekletom nastopni pozdrav, spisani o pustu:

Pri nas, pri vas in vsepovsod je vendar prišel spet naš god; smo lani pusta pokopali, a letos smo na straži stali.

A kmalu zopet pride čas, ko dosti bo dobrot za nas: klobas in krofov, svinjskih gnjati, pripravili nam bodo mati.

Dekleta naša, ne žalujte, za drugi pust naš pričakujte, za vas in nas veselo bo, ko se vrnemo domov.

Čezko Repovš (Smartno pri Litiji), Alojz Kastelic (Vodmat), Josip Novak (Letuš), Ferdo Jazbinšek in Karlo Senica (Hrastnik), Ivan Mastnak (Zagorje), Ivan Bola, Anton Bevc in Jos. Krāmžar (Trbovlje), Vladi Gruđen (Ljubljana), Andrej Veber in Fran Stivšek (Zalec), Josip Sotovešek (Globoko), Alojz Cerjak (Zdole) in Ivo Hlebec (Rajhenburg).

* **Kraljeva dvojica na potovanju.** Naša kraljeva dvojica se pripravlja na daljše potovanje po Bosni in Hercegovini ter Črni gori. Tako nameravajo visoki gosti prisostvovati svečani posvetitvi kapele, ki jo zidajo na kraljeve stroške vrh Lovčena v spomin narodnega osvobodjenja in ujedinjenja.

* **Visoko odlikovanje ministra Pribičevića.** V soboto popoldne priredi poljski poslanik Okonski svečan sprejem na čast našemu prosvetnemu ministru Pribičeviću. Pri tej priliki se mu bo izročil najvišji poljski red «Polonia Restituta» z lentoi, ki mu ga je podelil predsednik poljske republike.

* **60letnica nacionalnega borca.** Dne 5. t. m. je obhajal 60letnico svojega življenja eden najzavednejših predvojnih nacionalistov g. Josip Cizel iz Maribora. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bil g. Cizel med prvimi, ki so postali žrtve avstrijske vojaške justice. Zaprti so ga in se je nahajal celih 35 mesecev v zaporu. Rojen je bil g. Cizel leta 1865. v Laškem, kjer je dovršil osnovno šolo. Nato je študiral v Celju gimnazijo, katero je prekinil, ker se je zaradi očetove smrti moral vrniti domov. Kmalu potem se je podal na potovanje po Avstriji, Italiji in končno v Rusijo. Kot družico si je poiskal Dalmatinko ter si ustvaril svoj dom kasneje na Polzeli, kjer je imel trgovino. Svojo dečo je vzgojil v odločno jugoslovenskem duhu. Zaradi jugoslovenskega mišljenja so tudi njegovega sina Dinka pri vojaki preganjali ter ga kot nezanesljivega poslali na zelo izpostavljeno točko na italijanski fronti, kjer je padel. Jugoslovenu Josipu Cizlu želimo še mnogo let!

* **Italijanska komisija v Sloveniji.** Italijanska vlada je poslala v Slovenijo posebno komisijo, ki ima v soglasju z našim ministrom za vere pregledati vse kraje, v katerih se nahajajo grobovi italijanskih vojakov. Trupla teh vojakov bodo izkopali in jih prepeljali v Italijo.

* **Ne hodite v Avstralijo!** Po poročilih, ki prihajajo od naših izseljencev v Avstraliji, vlada v tej deželi velika brezposelnost. Naši izseljenci, zlasti oni, ki so dospeli tja v zadnjem času, se nahajajo v zelo žalostnih razmerah brez dela in denarja. Zato se pred izseljevanjem v Avstralijo v splošnem svari.

* **Za siromašne duhovnike-upokojece.** Ministrstvo za vere je odobrilo kredit v znesku 40.000 Din, ki ga je zaprosil ljubljanski veliki župan dr. Baltič za enkratno podporo siromašnim duhovnikom-upokojeccem.

* **Snega je padlo** v ponedeljek po dolenskih in gorenjskih hribih blizu pol metra. Zlasti mnogo snega je padlo na Kamniških planinah. Takoj drugi dan pa se je vreme spremenilo in dobili smo lepe solnčne dneve, ki bodo gotovo odstranili sneg, ki je prišel ob nepravem času.

* **Strašna smrt tovarniškega delavca.** V petek zvečer je doletela delavca Milenka Perka iz Splita, zaposlenega v tamošnji cementni tovarni, strašna smrt. Perko je izgubil ravnotežje in padel iz višine 60 m v globino, kjer je obležal z zlomljeno hribenico in umrl v strašnih mukah.

* **Miši na Murskem polju.** Tudi na Murskem polju so se pojavile v velikem številu poljske miši, ki so v nekaterih občinah že popolnoma uničile žito. Veliko županstvo je poslalo v različne kraje strokovnjake, da uvedejo uničevanje mišje zalege.

* **Prismojene babnice.** Razbojnik Čaruga je imel obilo čestilk med ženskim svetom. Še ko so ga obešali, se jim je nasmihal. Naklonjenost teh prismojenih babnic tudi zdaj še ni pojenjala. Na Čaruginem grobu je baje vedno dosti svežega cvetja in prižganih svečic. V nedeljo je na njegovem grobu bilo polno ljudstva, ponajveč žensk, ki so prinašale rože in prižigale svečke. Marsikatera se je slinila, bogve zakaj. Zanimivo je le to, da so te prismojene babnice, ki objokujejo obešenega razbojnika, večinoma prav gosposke.

* **Prevneta za dr. Korošca** je bila na dan volitev Marija Istenič, ki je zjutraj istega dne veliko vnemo trgala lepake Narodnega bloka. Na Aleksandrovi cesti si je zateknila dežnik za vrat, z obema rokama grabila po lepakih ter jih česala doli, kakor bi ji gorelo za petami. Ko je bila že potrgala vsč, kar jih je dosegla, je baš prispel do nje stražnik z naglimi koraki in jo povprašal, odkod taka vnema. Odrezala se mu je: «Saj tudi drugi trgajo naše.» Ko jo je radovedni stražnik povprašal po imenu in drugih takih rečeh, je menila, da je vsa nervozna. Še večja je bila njena nervoznost, ko jo je stražnik prijazno povabil s seboj na policijo. Njene nervoznosti pa je bilo konec, ko je slišala, da je za tako početje na razpolago verižica, shranjena v stražnikovem žepu. Drugi del te predstave se je končal na sodišču, kjer jo je sodnik nagradil s 100 Din globe. Hotela je takoj odšteti denar, ki ga pa sodnik ni hotel sprejeti. Vneti gospodjčini se je kar čudno zdelo, da ne bo treba iti v keho, katero pa lahko zasluži pri prihodnjih volitvah.

* **Vlom v Studencih.** Neznani uzmovč se je dne 4. t. m. vtihotapil v stanovanje Maksa Nedeljka v Studencih. Vlomilec je odprl vrata najbrže s ponarejenimi ključi in odnesel več perila in nekaj gotovine v skupni vrednosti 3000 Din.

* **Dva uboja pri Brežicah.** Zaradi besede «aufbiks» je nastal te dni pred gostilno v Dolnji Peračici pri Brežicah pretep in prepir med dvema skupinama fantov. Med pretepom je padlo tudi več strelav in Ivan Basnik se je zgrudil mrtev na tla. Ustrelil ga je neki Ko-

lenc. Po storjenem zločinu je Kolenc odpeljal ubitega domov, sam pa se je prijavil sodišču v Krškem. — Istega dne je fatalni «aufbiks» zahteval tudi v Brežicah svojo žrtev.

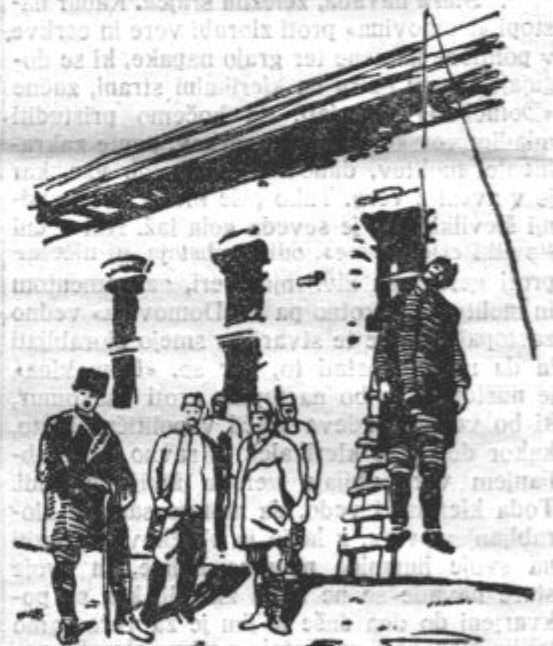
* **Tatovi na primicijah.** V nedeljo sta se vršili v Studencih pri Mariboru dve novi maše tamošnjih mladih kapucinov. V cerkev se je nagneto mnogo ljudstva. Ugodno priložnost so izrabili tatovi, ki so kar na debelo rezali žepo in lajšali denarnice.

* **Detomor.** Te dni se je oglasila pri zdravniku dr. Šabeu na Vrhniki služkinja Jereb ter mu sporočila, da je rodila mrtvorojeno dete. Ženska je nato odšla in je potem izginila brez sledu. Orožništvo je odredilo v hiši, kjer je prebivala Jerebova, preiskavo ter našlo truplo mrtvorojenčka v kleti, spravljeno v neki zaboj. Vsa znamenja kažejo, da je bilo dete po porodu umorjeno. Glede Jerebove se širijo govorice, da je najbrže iz strahu pred kaznijo skočila v Ljubljano in utonila.

* **Najden mrtvec.** Meseca oktobra lanskega leta je v Dravogradu skočila v Dravo žena orožniškega stražmojstra Zofija Cibron. Truplo je te dni naplavilo voda na dravski breg pri St. Lovrencu na Pohorju.

Albanija, dežela vednih nemirov

Albanija je sedaj republika z glavnim mestom Tirana in predsednikom Ahmedom Zogu, ki je premagal Fan Nollijevo armado ter dal pobesiti celo vrsto pristašev prejšnjega režima. Sedanji predsednik si prizadeva, da bi živel v miru s sosednimi državami ter onemogočil izpade albanskih tolp v Grčijo in Jugoslavijo.

Naša slika predstavlja sedanjega albanskega vrhovnega poveljnika generala Ceno Bega (prva oseba v ospredju) dne 19. januarja pri mrtvem truplu poglavarja albanskih roparskih tolp Save Raspopovića, ki so ga vjeli in obešili. Sava Raspopović je vodil tudi izpade albanskih tolp v našo državo.

Ženski kotiček

KAKO DOLGO OSTANE ŽENSKA OHRANJENA.

Da imenujejo 30letna dekleta mnogi že stare device, ni upravičeno; to nam priča zgodovina. V resnici lahko ohrani ženska svojo lepoto in svežost do 50. leta in še čez. Višek

svojo lepoto doseže ženska med 35. in 40. letom.

Starogrška Helena je imela 40 let, ko je opasno vžigala srea. Kleopatra je prekoračila 30 let, ko je prvič videla rimskega cesarja, a Antonija, ki se je vanjo zaljubil. Ana Avstrijska je s 36. leti veljala za najlepšo ženo v Evropi. Madame di Maintenon je bila stara že 43 let, ko jo je poročil francoski kralj Ludvik XIV.

Najvabljivejše in najštevilnejše lepote ne odražajo 20letne deklice. Najbolj očarujejo ženske tedaj, kadar je telo doseglo popoln razvoj, ker lepota ne obstoji samo v obliki in barvi kakor pri voščenih podobah. Svežost, mladost ter nežna koža se pogosto združujejo v obrazu, ki pa še ni očarljiv, ako nima življenja in izraza. Najlepša ženska leta so med 26. in 40. letom. Zadovoljnost in veselo razpoloženje je najboljše sredstvo za ohranjenje mladosti. Umetna sredstva tu ne zaležejo nič. Še tako lepa žena se postara, ako ni vesela in zadovoljna. Vsaka žena bi si morala postaviti za nalogo, ohraniti svojo lepoto, kar pomeni obenem tudi zdravje, toda ne z zadrževanjem, pudrom in raznimi toaletnimi vodami. Preprosto življenje, zmernost, čistost in gibanje zadostno ustvarjajo zadovoljnost ter krepijo telo in držijo pravilne pteze. Lepota obstoji v živahnosti gibanja ter v zmožnosti mišljenja in izražanja. Vsaka žena sama lahko mnogo pripomore k svoji lepoti in mikavnosti.

Kako prirediš goveji zrezek z oljem. Najprej vzemi dobro goveje meso za zrezke in ga razreži na debele komade, potolči z batom — pa ne preveč —, posoli ter s prstom napravi majhne vdolbine, v katere vlij finega olja. Položi to v lončeno posodo komad za komadom, pokrij in imej posodo največ 24, a najmanj 2 uri na hladnem prostoru. Preden prirediš jed, sesekljaj na drobno čebule, potrosi jo a poprom ter jo naloži na zrezke in potolci z batom, da se meso omehča in sprejme vase čebulo in poper. Sedaj potrosi meso z moko ter vse skupaj speji na vroči masti.

Čebula kot hrana za kokoši. Dobro je, ako daš enkrat na teden kokošim čebule, sesekljane in dobro zmešane z moko. Od tega kokoši debelijo, a obenem jim je ta hrana lek proti raznim boleznim.

Zanimivosti

CLOVEŠKE GLAVE — ZMAGO, SLAVNA ZNAMENJA.

V starih časih je bilo običajno, da so zmagovalci posekali mrtvim sovražnikom glave ter jih prinesli domov kot zmagoslavna znamenja. Sveto pismo nam pripoveduje o krvavih bojih Judov s Feničani, Asirci in Perzijci, ki so imeli enake krute običaje. Tudi Grki in Rimljani so rezali mrtvim sovražnikom glave. Prav do prošlega stoletja so obstojali ti odvratni običaji celo med prosvetljenimi Evropejci.

Dandanes obešajo še Kitajci glave usmrčenih zločincev na posebno vidnih mestih kot svarilna znamenja. Splošno pa je razširjeno sekanje glav v današnjem času še med divjimi plemeni, zlasti na otokih med Avstralijo in južno-vzhodno Azijo, kjer prebivajo Malajci in Papuanci. Med indijanskimi plemeni v južni Ameriki ta navada že polagoma izginja.

Vzroki tej krutosti so večinoma verske narave. Na otoku Celebesu so sinovi

vsakega umrlega poglavarja dolžni, da si vsak pripori kakšno mrtvo glavo, preden je mrtvec pokopan, kajti ta potrebuje duše umorjenih na onem svetu kot služabnike. Tamošnji svečeniki zahtevajo te

dom nove hiše, da bi tako privabili dobre duhove v stanovanje. Mladenič postane pri tem plemenu polnovreden mož ali vojščak, ki sme kaj govoriti, šele takrat, kadar se vrne z vojnega pohoda z od-

žrtve tudi zaradi tega, ča pomirijo zle duhove in preprečijo slabe žetve, kužne bolezni, potrese in podobno. Pri vsakem dovršenju čolna ali hiše se morajo darovati odrezane glave v zahvalo duhovom. Mnogokrat pokačljejo glave pred vho-

rezano glavo. Število uplenjenih glav le poveča njegovo slavo.

Z bližajočo se prosvetljenostjo seveda ta ckrutna navada vedno bolj izumira. Zlasti med Indijanci se je že precej odpravila.

IZUMRLA VRSTA PTIČEV.

V zadnjih desetletjih je izumrla cela vrsta živali, ki so danes znane le še po najdenih okostjih. Med izumrlimi živalmi je tudi velikanski golob, tako zvani dronte, ki je živel na Maskarinskih otokih v Indijanskem oceanu. Ker je bil zelo neokreten in se v zrak sploh ni mogel dvigniti, ga je bilo z lahkoto ubijati. Mornarji nizozemskih jadrenic, ki so pristajale ob teh otokih, so največ krivi,

da danes ne živi več ta ptičja vrsta. Kadar je namreč mornarjem zmanjkalo živil, so se spravili nadnje ter jih pobijali, dokler jih ni zmanjkalo. Kot spomin od teh čudnih ptic je ostala poleg okostij še samo ta nizozemska slika, ki jo prinašamo tudi mi. Če bi te slike ne bilo, bi danes nitj ne vedeli, kakšna je bila oblika tega ogromnega goloba.

× Okamenel gozd. Nedavno so delavci pri kopanju vodovoda za New York odkrili okamenel gozd. Stojе samo še štori, ki segajo kakšen dober meter visoko. Vrhove so najbrže polomili plazovi. Poleg štorov leže odlomljeni hlodi in listje. Drevesa so bila visoka. Spodnji del dreves ima obliko čebule.

× 96letni zaročenec. Kakor javljajo angleški listi, živi v Aleksandriji neki 96letni stari Mohamed Elabari, ki pa je še čvrst in se hoče osemnaistič poročiti. Sedmnaestkrat se je že ločil, kar je po turški veri vrlo enostavno, a prave ljubezni doslej še ni našel, kakor zatrjuje sam. Koliko otrok je imel z dosedanjimi

ženami, se ne spominja. Meni pa, da preko 50, ki so se razkropili po svetu. Najmlajši njegov sin, ki ga ima pri sebi, šteje 6 let. Osemnajsta poroka tega mladostnega starca utegne biti v kratkem. Nevesto že ima, stara je komaj 50 let...

× Zemlje še ne bo kmalu konec. V Chicagu obstoja verska sekta, ki je lani napovedala, da bo v letošnjem februarju nastopil konec sveta. Lahkoverni ljudje so na določen dan z velikim strahom pričakovali svetovnega poloma, ki ga pa ni bilo. Čičaški vseučiliški profesor Moulton je imel nedavno predavanje, na katerem je zavračal možnost nenadne katastrofe sveta ter je obenem nekoliko ponorčeval iz pristašev omenjene verske sekte, ki so na gričih čakali angela Gabrijela, kdaj bo zatrobil s svojo trobento sodni dan. Profesor je znanstveno dokazoval, da bo poteklo še tisoče in tisoče milijonov let, preden bo naše sonce prišlo tako blizu kakega drugega solca, da bodo nastali vrtnici žarčice mase, v kateri bi zgorela naša zemlja kakor košček lesa v plavžu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Strahovlje. Na Vaše vprašanje Vam bo odgovorilo tajništvo JDS, kateremu smo izročili dopis.

Za smeh in kratek čas

Tako je.

Dva profesorja se razgovarjata o tem, ali se dá iz oblike glave sklepati na značaj dotičnega človeka.

Prvi profesor: «Ali bi mogel ti ugotoviti n. pr. iz oblike glave ravnatelja Hlačnika, kakšen je njegov značaj?»

Drugi profesor: «Njegovega značaja bi najbrže ne dognal, pač pa bi lahko pri pregledovanju njegove glave mogel sklepati na značaj — njegove žene...»

Raslaga.

Miha iz Račje vasi še ne pozna telefona, zato sprašuje svojega tovariša Boltežarja, ki je bil že po svetu, kakšna stvar je to.

In Boltežar pripoveduje, da bi Mihi čim bolj pojasnil telefonsko napravo, takole: «Veš, to je tako: misli si tako dolgega psa, da sega iz Račje vasi do Ljubljane; ako mu stopiš v Račji vasi na rep, pa zacvili v Ljubljani.»

Miha: Kakšen pa bi bil potem telefon brez žice?»

Boltežar: «To je isto — samo brez psa...»

Razočaranje.

Veletrgovec Debelnik (snubcu njegove hčerke): «Nehajte že vendar toliko govoriti o ljubezni, saj vem, da vam gre le za onih 50.000 dinarjev hčerine dote.»

Snubec Lačnik (v naglici): «Kaj?» Samo toliko-o?»

Potem pa ni hud.

Zidarski delavec Jaka se je pri zidavi nekoga poslopja po krivdi podjetja ponesrečil in težko poškodoval. Ko je ozdravel, je zahteval odškodnino, češ: «Samo za en las je manjkalo, da nisem izgubil življenja.»

Podjetnik: «No, samo za en las pa ne morete zahtevati velike odškodnine...»

Recept.

Zdravnik Vaznal je svetoval stari živčno bolni gospodični, da je za njeno bolezen najboljši lek moštitev. Gospodična je bila z nasve-

tem zadovoljna ter je dejala: «Vzemite me kar vi, gospod zdravnik.»

Zdravnik je prišel trenutno v zadrego, toda se je kmalu izvlekel iz nje, češ: «Gospodična, zdravnik zdravilo le zapiše, zaužije ga pa ne.»

Sposobnost.

Gašper: «Kaj naj počnem s svojim fantom, ki tako strašno jecolja?»

Ožbovt: «Za klerikalnega poslanca ga daj. Tam mu ne bo treba govoriti.»

Sedaj je dobro! pravi mož, ko mu je njegova pametna žena zdrgnila hrbet in ude s Fellerjevim bolečine olajšujočim Elsa-fluidom. Imate li bolečine v udih, nahod, glavobol, zobobol, grče? Ali trpite na slabosti, slaben spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsa-fluid, ki vam bo v hudih dneh dober prijatelj. Zavoi s 6 dvojnati ali 2 specialnima steklenicama z zavojnico in poštnino za 62 Din pri lekarni Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Lovci, gospodarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerine, sukne, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstne perile po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dočke. Zadržavajte vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštnem povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usujeni (kožni) rekelci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

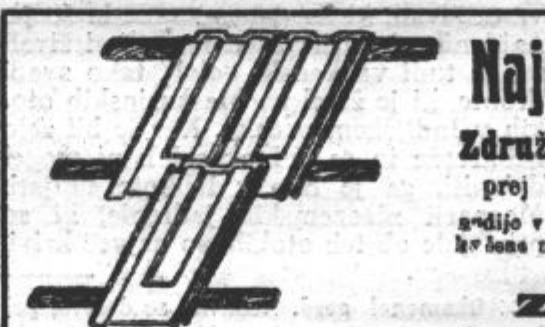

J. Stjepušin
SISAK
priporoča
boljše tamburice, strune,
partiture in ostale potreb-
ščine za vsa glasbila.

PRODAJAM

po izredno znižani ceni **bele platno za rjuhe** 150 cm širok meter 27 Din, iste bolj grobo po 33 Din. Istotam se Vam priporoča zelo ugodni nakup **blaga za birmance** ter za **moške in ženske obleke**. Vzorce od platna pošiljam zastouj. Se priporočam

Ant. Savnik, Škofja Loka.

Miklošičeva c. 13

Za velikonočne praznike

si boste lahko izbrali najrazličnejše blago za obleke, za ženske in moške. V veliki izbiri delov krep, saten, cefer, barzun, krasne svilene rute po najnižjih dnevnih cenah.

FRANC CROBATH, d. z o. z., Kranj.

Na drobno!

Na debelo!

Je li prenehanje bolečin vredno ene poizkušnje?

Potem ne toži, temveč poskušaj: **LEKARNARJA FELLERJA EL-SA-FLUID**. Imate li bolečine v obrazu? Po vsem telesu? Muči te li revmatizem, glavobol, zobobol? Ako si preobčutljiv proti mrzlemu zraku, ti bo drgnjenje z Elsa-Fluidom olajšalo bolečine, te okrepi in osvežilo. Znotraj za želodec, pri krčih, bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju. Mnogo izdatneje in bolje delujoče kot francosko žganje, najboljšje sredstvo te vrste! Z zavojnico in poštnino vred stane:

1 zavoj s 6 dvojnati ali 2 special. stek. 62 Din.
2 zavoja s 6 dvojnati in 2 special. stek. 96 Din.
3 zavoji s 12 dvojnati in 2 special. stek. 130 Din.
6 zavojev s 18 dvojnati in 6 special. stek. 240 Din.

Naročila naj se natančno naslove na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Za dopolnitev zavoja se priporočajo: **ELSA KROG LIUR**, mila odvajalno sredstvo s dobrom uspehom **ELSA RIBJE OLJE** krepi slabe otroke in odrasle

Prve novosti pomladnega in letnega blaga

Prepričajte se pred nakupom

da se dobi dobro in trpežno blago za moške in ženske obleke, kakor tudi vse druge potrebščine (samo češki izdelek)

pri **ČEŠNIKAU**
Ljubljana, Lingarjeva ulica

Opozorjam neveste in ženske pri nakupu opreme (balličca), Sivilje in krojačel
Ceno znatno padlel
Potrebna poštnina in dobra

Posteljne garniture in zavese

Svilene rute in šerpe

LASTNI IZDELEK ODEJ - KONJSKI KOČI

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

proj VIDIC-KNEZ, tovarna na Viču in Brdu

pridijo v poljubni množini, takoj doharno, najboljšje pravih črnih modelov strešnikov, s obo ali drama naravnima, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!